ОҚҚЎРҒОН ПАХТАКОРЛАРИ, ҒАЛАБА МУБОРАК

ДАВЛАТГА 60.000 ТОННАДАН ОРТИҚ ПАХТА СОТИЛДИ. 40.000 ТОННАСИ МАШИНАДА ТЕРИЛДИ. ЯНА 10.000 ТОННА „ОҚ ОЛТИН" ТОПШИРИЛАДИ.

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 199. (3171). | Якшанба, 10 октябрь 1965 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Оққўрғонда улкан хирмон барпо этишда «Коммунизм» совхози механизаторларининг хиссаси ҳам чакки бўлмади.

Ўнгдаги суратда: (чапдан) совхознинг илғор механик хайдовчиларидан Н. Зуфаров, П. Хусанов А. Тошев ўртоқлар.

Чапдаги суратда «Озод» колхозининг пешқадам механизаторлари — Х. Исоқов ва С. Маханов ўртоқларни кўриб турибсиз.

А. Тўраев ва А. Абалян фотолари.

МЕҲНАТ РАПОРТИ

КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленуми қарорларидан бениҳоя руҳланган Оққўрғон районининг пахтакорлари давлатга пахта сотиш йиллик планини бажарганликлари ҳақида ғалаба рапорти бердилар. План 24 иш кунида бажарилди. Ватан омборларига 60.000 тонна пахта тўкилди. Шунинг 90 проценти биринчи сортга топширилди.

Машиналардан тўла фойдаланиш теримни жуда қисқа муддатларда ўтказиш имкониятини берди. Механик хайдовчилар ўз машиналари бункерларидан 40.000 тонна пахта тўкдилар. Бу йиллик планнинг учдан икки қисмини ташкил этади. Ҳар бир агрегатнинг ўртача иш унуми 47 тоннадан ошиб кетди.

Колхоз ва совхозларда терим техникасидан фойдаланиш даражаси йилдан-йилга ошмоқда. 1962 йилда 11 минг тонна пахта механизмлар билан терилган бўлса, бу йил 50.000 тонна «оқ олтин» машинада териб олинади.

Машиналарни моҳирлик билан бошқараётган механик-хайдовчилар сафи тобора ўсмоқда. И. Хван ҳозиргача 152 тонна, А. Орзиқулов 137 тонна, С. Жоналиев 136 тонна пахта терди. Юзларча механизатор машинада пахта териш мавсум нормаларини муддатидан олдин бажарди. Агрегатларнинг ўртача иш унуми ҳам ошиб бормоқда. Димитров номли, Свердлов номли колхозларда, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозида ҳозиргача ҳар бир агрегатнинг иш унуми 70 тоннага етди.

Район пахтакорлари КПСС XXIII съезди шарафига социалистик мусобақани кенг қулоч ёздирмоқдалар. Улар Октябрь социалистик революциясининг 48 йиллигигача тайёрлов пунктларига пландан ташқари 10 минг тонна пахта топшириш мажбуриятини олдилар.

МАЖБУРИЯТ ҲАМ БАЖАРИЛАДИ

КПСС Марказий Комитети март Пленуми қарорларини изчиллик билан бажариш учун курашган колхозимиз аъзолари ишлаб чиқаришда янгидан-янги ғалабаларни қўлга киритмоқдалар. Хўжалигимизда борган сари прогрессив иш методлари амалга оширилмоқда. Бу эса галдаги вазифаларни муваффақиятли ҳал этилишига яқиндан ёрдам беряпти. Бу йил асосан биз деҳқончиликни звено принципи асосида ташкил қилдик. Ҳар бир комплекс механизациялашган звеноларга ишнинг кўзини биладиган, ўзининг иш тажрибаси ва ҳалол меҳнати билан кўпчилик олдида обрў орттирган механизаторларни бошлиқ қилиб тайинладик. Бу яхши натижа берди.

Звено бошлиқларимизнинг деярлик ҳаммаси «зангори кема»ларни бошқариб пахта теришди. Теримчилар ишидан ҳам кўз-қулоқ бўлиб туришди. Натижада меҳнат унумдорлиги ўтган йиллардагига нисбатан бир ярим-икки бараварга кўпайди. Кўпгина звеноларда гектар бошига 4.5 центнердан ортиқ ҳосил етиштирилди.

Юқоридаги ишларимизнинг ҳаммаси даладаги ҳосилни тезроқ йиғиштириб олишимизга хизмат қилди. Кундан-кунга терим суръати жадаллашаберди. Оқибатда бир ойга қолмосдан планни бажардик. Она-Ватанга 3160 тонна юқори сортли уруғлик пахта етиштириб бердик. Ҳа, бу даладаги ҳосилнинг ҳаммаси эмас. Ҳали пайкалларимизда пахтамиз жуда кўп. Уни биз тезроқ йиғиштириб олиш учун ҳаракат қиляпмиз. Имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб, қўшимча равишда давлатга 600 тонна пахта топшириш мажбуриятини олдик.

Далада етиштирилган мўл ҳосилни йиғиштириб олишда биз пахтакорларга саноат корхоналарининг ишчилари, мактабларнинг ўқувчилари, шунингдек, Алимкент посёлкасида яшовчи аҳоли яқиндан ёрдам беряпти.

Биз эришилган дастлабки ютуқлар билан мағрурланиб кетмаймиз. Уни мустаҳкамлаймиз. Партиямиз XXIII съездига муносиб совға тайёрлаймиз.

С. БУРИЕВ,
Войтинцев номли колхознинг раиси.

В. ЛИСИЦКИЙ,
колхознинг бош инженери.

МАШИНАЛАР ЗАФАР КЕЛТИРДИ

Оққўрғон районидаги колхоз, совхоз раҳбарлари, миришкор пахтакорлар давлатга 60 минг тонна пахта сотилгани тўғрисидаги рапортга имзо чекдилар. Улар яхши тайёрлик кўриб, зўр уюшқоқлик билан маҳорат кўрсатиб ишлаганликлари туфайли пахта тайёрлаш планини 1964 йилга нисбатан 9 кун илгари бажардилар. Ҳар гектар ердан 22 центнердан ошириб ҳосил олинди.

Районимизда бу йил машина билан пахта териш соҳасида бултургига нисбатан янада катта силжиш бўлганлиги бизга ғалаба келтирди. 1964 йилнинг худди шу кунига қадар машина билан 23 минг тонна пахта терилган бўлса бу йил планда белгиланган 33 минг тонна ўрнига 40 минг тонна пахта бункерлардан тўкилди. Ўтган йили бутун мавсум давомида машина билан терилган пахта шу миқдорда бўлган эди. Бу йил эса 50 минг тоннага етади. Шунинг учун ҳам машина билан пахта теришни таъминлаётган, пахтачиликда энди етакчи куч бўлиб қолган механизаторларимиздан беҳад миннатдормиз. Улар билан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Чунки шулар Оққўрғоннинг шону-шуҳрати учун курашда пешқадамлик қилмоқдалар, бепоён далаларимизда 900 дан ортиқ машинада ишлаб, ундан унумли фойдаланиш учун астойдил курашмоқдалар.

Машиналардан яхши фойдаланилгани туфайли терим суръати жадал давом этди. «Озод» колхози 17 иш кунида маррага етди. Пахта теришда «зангори кема»лардан кенг фойдаланган «Заря коммунизма», «Ленинград», «Коммунизм», «Ленинобод», Охунбобоев номли, Куйбишев номли, Войтинцев номли, Ҳамид Олимжон номли колхозлар, «Коммунизм» совхози, 2-«Оққўрғон» совхозининг 1- ва 4-бўлимлари планни барвақт бажариб, ҳозир мажбурият ҳисобига пахта топширмоқдалар.

Оққўрғонлик пахтакорларнинг бу ғалабаси КПСС Марказий Комитетининг қишлоқ хўжалигини тубдан ривожлантириш учун истиқбол йўлларини очиб берган тарихий март Пленуми қарорларини бажариш йўлидаги дастлабки қадамдир. Чунки худди шу Пленум қишлоқ меҳнаткашларининг моддий манфаатдорлигини кўзда тутиб, меҳнатни ташкил этишнинг янги йўлларини равшан кўрсатиб берди. Барча колхоз ва совхозларда хўжалик ҳисобида иш олиб бориш жорий этилди, Колхозчиларнинг ва совхоз ишчиларининг ҳақлари ҳар ўн беш кунда тўлаб туриладиган бўлди. Деҳқонларнинг турмуш шароитларини яхшилашга қаратилган бир қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Ҳозир деярли ҳамма хўжаликларда колхозчилар ва совхоз ишчилари учун турар-жой бинолари қурилмоқда.

Теримда машиналардан унумли фойдаланиш, пахтани тўкмай, тоза терганлиги учун моддий жиҳатдан рағбатлантириш тадбирлари кўрилди. Машина терими вақтида пахтанинг тўкилишини кескин камайтирган механик-ҳайдовчига оладиган ҳақидан ташқари яна уч сўмдан ҳақ тўланадиган қилиб қўйилди. Хўжаликларда шу иш амалга оширилган тақдирда иқтисодий жиҳатдан зарар келмайди, балки уч сўм ўрнига 17 сўмгача фойда кўришлари мумкин. Чунки тўкилган пахтанинг ҳар килограммини териб олиш учун 5 тийиндан сарфланмайди. Бу пахта биринчи сортга қабул қилинади.

Машина билан пахта териш соҳасида қўлга киритилаётган ютуқларга механизаторларнинг ўзлари пахтачилик ишига бевосита раҳбарлик қилаётганликлари сабаб бўлмоқда. Чунки ҳозир ҳамма хўжаликлардаги звено бошлиқлари механизаторлардан иборат.

Биз бугун, қувончли кунда 100—150 тоннагача пахта терган жуда кўп механизаторларнинг номларини яна бир бор ҳурмат билан тилга олиб, уларга раҳмат айтамиз. Райондаги 900 дан ортиқ машинадан кунига 750—780 таси нормал ишлаб турди. Шу туфайли айрим кунлари район бўйича беш процентгача етказиб пахта тайёрланди.

Биз районимизда пахта тайёрлаш планининг бажарилишида кўмаклашган шаҳар, район меҳнаткашларига, мактаб ўқувчилари ва коллективларига чин кўнгилдан раҳмат айтамиз.

Пахта тайёрлаш плани бажарилган бўлса ҳам ҳали далада ҳосил сероб. Районимизнинг ватанпарвар пахтакорлари имзо чеккан рапортда яна давлатга 10 минг тонна пахта етказиб берамиз, машина билан терилган пахтани 50 минг тоннага етказамиз, деган сўзлар ёзиб қўйилган. Бу Оққўрғон меҳнаткашларининг шонли Коммунистик партиямизнинг бўлажак XXIII съездига муносиб меҳнат совғаси бўлади.. Район меҳнаткашлари ўз сўзларининг устидан чиқадилар. Қўшимча мажбурият ҳам шараф билан бажарилади.

С. ТОИРОВ,
Оққўрғон район партия комитетининг секретари.

И. ЮНУСОВ,
район ижроия комитетининг раиси.

А. СОИИБНАЗАРОВ,
район ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи.

ИЛҒОРЛИКНИ ҚЎЛДАН БЕРМАЙМИЗ

Бўлим ишчилари райондан бир кун олдин маррага етиб районимиз эришган улкан ғалабага муносиб ҳисса қўша олганликлари учун қувонмоқдалар.

Бўлимимизда 530 гектар пахта майдони бор. Шу майдоннинг ҳар гектаридан ҳозиргача 25 центнердан ошириб ҳосил олинди. Машина билан 670 ўрнига 714 тонна пахта териб топширилди. Пахтамиз асосан биринчи сортга қабул қилинди. Энди биз мажбурият ҳисобидан пахта топширяпмиз.

Бизга қўшни бўлган ўртоқ В. Адаменко бошлиқ 4-бўлим ишчилари ҳам меҳнат зафарларини қўлга киритдилар.

Бўлимимиздаги ва умуман совхозимиздаги механизаторларнинг бу йилги хизматлари тақдирга лойиқ. Виктор Василий, Илья Хван, Эргаш Аҳмедов, Абдусобир Абдукаримов, Алоуддин Файзуллаев сингари ўртоқлар совхозимизнинг энг пешқадам механик-ҳайдовчилари ҳисобланадилар. Уларнинг ҳар бири 100-150 тоннадан пахта тердилар.

Районимизда план бажарилди. Энди пахтакорларимиз зиммаларига олган 10 минг тонналик қўшимча мажбуриятнинг бажарилишида биз ҳам астойдил ишлаймиз.

С. БУХАРОВ,
2-«Оққўрғон» совхозининг 1-бўлим бошқарувчиси.

315 минг тонна Тошкент пахтаси учун

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 9 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ
(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Бир кунда	Мавсум бошидан бери	Шу жумладан бир кунда машина терими	Мавсум бошидан бери
ОРЖОНИКИДЗЕ	1,29	106,47	4,60	102,90
Оққўрғон	2,48	97,58	2,92	117,57
Ўрта Чирчиқ	2,15	96,96	1,83	102,22
Юқори Чирчиқ	2,10	95,81	4,34	104,17
Бўка	2,18	93,36	2,31	102,66
Калинин	2,01	89,78	1,91	61,41
Янгийўл	2,55	80,01	2,79	70,48
Бекобод	1,99	76,07	1,79	79,86
Область бўйича	2,21	90,91	2,41,	96,70

* * *

Республикамиз областларида 9 октябргача қуйидаги миқдорда пахта тайёрланди. (Планга нисбатан процент ҳисобида) Биринчиси — йиллик план; иккинчиси — машина терими; Қашқадарё — 82,76, 35,94; Бухоро — 76,73, 25,64; Фарғона — 76,67, 68,25; Сурхондарё — 75,86, 76,18; Самарқанд — 71,97, 51,72; Андижон — 68,51, 52,59; Хоразм — 66,54, 38,80; Сирдарё — 60,60, 76,89; Қорақалпоғистон АССР — 60,32, 39,35.

Республика бўйича бир кунда 1,93, мавсумда 72,23, машинада 61,77 процент пахта тайёрланди.

ПАХТАЗОР ШУНҚОРЛАРИ

Оққўрғонга борсангиз ғолиб пахтакорларни кўриб беҳад хурсанд бўласиз. Районнинг ғалабага эришишида карвонбоши бўлган азамат деҳқонларни, механик ҳайдовчилар, оддий теримчиларни чин юракдан табриклагингиз келади. Азиз одамларнинг номларини ҳурмат билан бирма-бир тилга олгингиз келади. Ахир, 60 минг тонналик улкан хирмон қаддини кўтариш осонми! Бу — минглаб кишиларнинг пешона терлари, юрак ҳароратлари, ихлослари билан бунёдга келган хирмон. Бу — қалби олов кишиларнинг ватанпарварликлари, партиямизга, халқимизга бўлган беҳад меҳр-муҳаббатлари тимсолидир. Бу— улкан тоғдек кўкка бўй чўзган 40 минг тонна пахтани машиналар билан теришни таъминлай олган, техниканинг чинакам ихлосмандлари, янгилик ишқибозлари, пахтазор полвонлари — «зангори кема» капитанлари, «оқ олтин» шайдойиларининг қаҳрамонона кураши тимсолидир!

Ҳозир қайси колхоз ёки совхоз раҳбарлари билан кўришманг, дабдурустдан: фотоаппаратингиз борми, деб сўрайдилар. Пахтазор лочинларининг суратини олиб, элга танитишни илтимос қиладилар.

2-«Оққўрғон» совхозининг директори ўртоқ Б. Аракелян саломалик қилиши биланоқ пешқадам кишиларни санаб кетди.

— Саидкарим Бухаров, Василий Адаменко ўртоқлар бошлиқ бўлимлар планларини пешқадам бўлиб бажардилар. Хўжалигимизда машинада 4.549 тонна пахта терилиб, план ортиғи билан бажарилди. Ялпи ҳосилни 6.000 тоннага етказмоқчимиз. Виктор Василий 130, Иля Хван 150, Аловуддин Файзуллаев 100 тоннадан пахта терди. Бунақа азамат йигитлар бизда кўп. Уларнинг суратини олса арзийди.

Охунбобоев номли колхозга борсангизчи, хўжаликнинг уч йилдан бери юксалиб бораётганлиги тўғрисидаги гапларни эшитасиз. 1962 йилда ҳосилдорлик 13 центнерга тушиб қолган бўлса, бу йил 18 центнердан пахта териб олинди. Деҳқонлар пландан ташқари яна 500 тонна «оқ олтин» топшириб, ҳосилдорликни гектар бошига 23 центнерданга етказиш учун курашмоқдалар. Ҳозиргача 73 процент пахта машинада терилди.

«Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг директори ўртоқ З. Мақсумов ҳам 136—147 тоннагача етказиб пахта терган Амед Амедчин, Сервер Жоналиев, Абдураим Орзиқулов сингари механик-ҳайдовчиларнинг фидокорона меҳнатлари тўғрисида завқ билан ҳикоя қилиб берди. Ҳамид Олимжон номли колхознинг раиси ўртоқ Ҳ. Эргашев 1962 йилда колхозда 9 центнердан ҳосил олинганини, бу йил эса 30 центнердан ҳосил кўтариш учун кураш давом этаётганини қайд қилди. Куйбишев номли колхознинг раиси Э. Ниёзов механизаторлар бошлиқ звенолардан беҳад миннатдор.

Ҳа, шундай. Оққўрғондаги қайси бир хўжаликка борманг, қаерда бўлманг, шундай қувончли гапларни, қўли қадоқ, қалби пок кишиларнинг таърифини эшитасиз.

Бугун ерга тўкилган бир тола пахтани олиб, яшикка ташлаётган нуроний чолни ҳам, чой қайнатиб юрган аёлларни, пахта қуритаётган кишиларни, болаларга оналардек меҳрибонлик қилаётган тарбиячиларни ҳам ҳурмат билан тилга оламиз.

Ҳорманг энди Оққўрғон шунқорлари! Ғалабангиз муборак бўлсин! Янги ғалабаларингизга оқ йўл!

Б. ҲАЛИЛОВ.

Оққўрғон районидаги «УзССР беш йиллиги» совхози механизаторлари бу йил 8 минг ўрнига 10 минг тонна пахтани 125 та «зангори кема» ёрдамида териб олиш учун курашмоқдалар. Суратда: (чапда) «зангори кема»лар пахтазорда. Совхознинг звено бошлиқларидан бири моҳир механизатор Ридван Чки (ўнгда) «зангори кема» рулида. Унинг звеноси йиллик планни муддатидан илгари бажарди. Ридван Чкининг ўзи ҳозиргача 105 тонна пахта терди.

В. Кожевников ва Қ. Розиқов фотолари,
(УзТАГ фотохроникаси).

ЮҚОРИ ЧИРЧИҚДА МАШИНА ТЕРИМИ 104 ПРОЦЕНТДАН ОШДИ

Юқори Чирчиқ районининг пахтакорлари маррага етай деб қолдилар. Деҳқонлар социалистик мусобақани кучайтириб шу кунга қадар пландаги 17 минг тонна пахтадан 16 минг 287 тоннасини териб олдилар. Ҳосилни йиғиштириб олишда «зангори кема»лар пахтакорларга мадад бўлмоқда. Машиналар ёрдами билан кунига йиллик планнинг 4-4,5 процентидан пахта терилмоқда. Шу сабабли механизаторлар машина терими планини 104,17 процент қилиб бажардилар. Пландаги 3 минг тонна ўрнига 3125 тонна пахта «зангори кема»лар билан териб олинди.

Ҳурмат ТАХТАСИ

Ўзбекистон КП область комитети ва область ижроия комитети давлатга пахта топшириш планини муддатидан илгари бажарган қуйидаги хўжаликларни область ҲУРМАТ ТАХТАСИГА ёзишга ҚАРОР ҚИЛДИЛАР.

Оржоникидзе районидаги «ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН» колхози (раиси А. МАТҚОБУЛОВ, партия ташкилотининг секретари А. СОАТОВ, комсомол ташкилотининг секретари Ў. ТЎХТАНАЗАРОВ, бош агроном С. ОЛИФЕРЕНКО, бош инженер Б. ИКРОМОВ, бош бухгалтер А. КАРИМОВ ўртоқлар). Бу колхоз қўшимча 1500 тонна пахта сотиш мажбуриятини олди.

Бўка районидаги «ЛЕНИН ЙЎЛИ» колхози (раиси И. БЎРИХЎЖАЕВ, партия ташкилотининг секретари Б. АБАЗАРОВ, комсомол ташкилотининг секретари Э. ОТАҚУЛОВ, бош агроном Ж. НАСРУЛЛАЕВ, бош инженер М. ҚОРАБОШЕВ, бош бухгалтер Ж. БАИРОВ ўртоқлар). Бу колхоз қўшимча 800 тонна пахта сотиш мажбуриятини олди.

БУГУН ЎРТАЧИРЧИҚЛИКЛАР ҲАМ ҒАЛАБА РАПОРТИ БЕРАДИЛАР

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

ЁРУҒ ЙЎЛ

Фермага айни кун қизиган пайтда етиб бордик. Қуёшнинг олтин нурлари ҳовлидаги дарахт баргларида ўйнарди. Сутчилик фермасининг мудири Умри опа Аҳмедова ариқ устига қурилган каттакон сўрида зоотехник билан гапиришиб ўтирар эди.

Умри опа фермадаги астойдил меҳнат қилаётган кишилар ҳақида мароқланиб сўзлади.

— Мана илғор сут соғувчимиз Зуҳра, — деди у бўйибасти келишган чаққон қизни кўрсатиб. — У фермага келганига саккиз йил бўлиб қолди. Аввалига бузоқларни парваришлади. Менга барча ишларда қарашди. Ниҳоят, унга ўзим соққан йигирма бош сигирни бириктиб қўйдим. Серғайрат қиз бир йилдаёқ 73 тонна сут соғиб олди. Бу йилги режалари ҳам чакки эмас унинг. Ҳар бир сигирдан 2100 литрдан сут соғиб олмоқчи.

Шу пайт ферма дарвозасидан бир группа қизлар чақ-чақлашиб кириб келишди-да бидонларини кўтаришиб молхона томонга йўл олишди.

Молхона жуда кенг ва ёруғ эди. Ҳаммаёқ чиннидек топтоза. Икки четкада бир-биридан семиз, териси ялтиллаб турган сигирлар «карс-курс» этиб устига кепак сепилган тарракни ейишмоқда. Янгигина соғилган сутнинг ёқимли ҳиди ҳаммаёқни тутиб кетган.

Сўз яна Зуҳра тўғрисида бошланди. Умри опа Зуҳранинг фақат иш жиҳатидан эмас, балки ғоявий томондан ҳам чиниққанлигини айтиб берди. Йиллар беиз ўтмади. Меҳнат Зуҳрани ҳар тарафлама чиниқтирди. Ҳурмат келтирди. Бир куни Умри опа:

— Зуҳрахон, кўпдан бери сенга бир гап айтмоқчи эдим,— деди аста, — партия аъзолигига кандидат бўлиб кириш тўғрисида ҳеч ўйлаб кўрдингми?

— Қабул қилишармикан?..

— Сени қабул қилишмаса кимни қабул қилишади. Фақат ўз устингда қунт билан ишлашинг лозим. Битта тавсияномани ўзим ёзиб бераман.

Кунлар кетидан-кунлар ўтди. Мана, Зуҳра райкомдан кандидатлик карточкаси олиб қайтди. Уни бағрига қаттиқ-қаттиқ босиб қувончидан энтикди. Қизнинг қувончини кўрган Кимё опа унинг кифтига қоқиб:

— Йўлинг ёруғ, қизим, умринг ҳам шундай ёрқин бўлсин, — деди.

Калинин районидаги Калинин номли колхоз сутчилик фермасида меҳнат қилаётган 17 коммунистнинг сафига Зуҳра Орифжонова ҳам қўшилди. Шу йилнинг июнь ойида соғувчи Фотима ҳам партия аъзолигига кандидат қилиб қабул этилди. Ёшлар иш билан ўқишни бирга қўшиб олиб боришмоқда. Уларнинг кўпчилиги кечки мактабда ўқиб аттестат олдилар.

Ферма коллективи бу йил камида 520 тонна сут соғиб олишга аҳд қилган. Ҳозиргача йиллик планнинг 90 процентига яқини бажариб қўйилди. Бу ютуқда коммунист Зуҳра Орифжонованинг ҳам катта ҳиссаси бор. У ҳам Умри Аҳмедова, Ботир Отаметов, Николай Лучников сингари ўт юрак коммунистлар қаторида доимо иш бошида. Шу кунларда фермада 1800-1900 литрдан сут соғилиб давлатга топширилмоқда. Ҳозиргача давлатга 370 тоннадан ортиқ сут сотилди. Бу эса бултур йил бўйи сотилганидан 20 тонна кўп.

Колхоз бу йил давлатга 426 тонна сут топшириши керак. Бу улкан вазифани бажаришда колхоз правлениеси ва партия ташкилоти аввало ёш коммунистларга таянмоқда. Ферма партия ташкилоти ёш коммунистларни тарбиялаш ва уларни хўжалик олдида турган вазифаларни бажаришга ўргатишда катта ишлар қилмоқда. Комсомол ва ёшларни партия аъзолигига тайёрлаш ишлари ўрнак олса арзийдиган даражада.

Ж. САЪДУЛЛАЕВ.

Л. И. БРЕЖНЕВ Е. О. КРАГНИ қабул қилди

9 октябрда КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Л. И. Брежнев, Дания бош министри Е. О. Крагни қабул қилди ва у билан дўстона суҳбатлашди. (ТАСС).

КРЕМЛДА СУҲБАТ

Кремлда 8 октябрда СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин Дания бош министри Енс Отто Краг билан суҳбатлашди. Суҳбат вақтида Совет Иттифоқи билан Дания ўртасидаги муносабатларни ривожлантириш ва мустаҳкамлаш масалалари муҳокама қилинди, шунингдек ҳар икки томонни қизиқтирувчи ҳозирги халқаро аҳволнинг баъзи проблемалари юзасидан фикрлашиб олинди. Суҳбат дўстона вазиятда ўтди. (ТАСС).

ТАСС АХБОРОТИ

«ЛУНА-7» СТАНЦИЯСИНИНГ ПАРВОЗИ ТУГАЛЛАНГАНЛИГИ ТЎҒРИСИДА

«Луна-7» автомат станцияси 8 октябрь Москва вақти билан соат 1 дан 08 минут 24 секунд ўтганда Бўрон океани районида Кеплер кратеридан ғарброқда Ой сиртига бориб етди.

Станциянинг учиши 5 октябрда тўғрилаб қўйилганидан кейин Ойга яқинлашиб қолган вақтда Ойнинг сиртига оҳиста қўниш учун зарур бўлган операцияларнинг кўпчилиги бажарилди.

Программада кўзда тутилган баъзи операциялар бажарилмади ва бу соҳадаги ишларни давом эттиришни талаб қилади.

«Луна-7» станцияси парвоз қилган вақтда бундан кейинги ишлар учун зарур бўлган кўпгина амалий материаллар олинди.

КЕЛАЖАК ЭҲТИЁЖЛАРИНИ КЎЗЛАБ

Оҳангарондаги 9-шахта коллективи бу йил она-Ватанга 1 миллион тонна «қора олтин» етказиб беришга аҳд қилган. Ўтган ойлар мобайнида барча кўрсаткичлар бўйича топшириқлар ортиғи билан адо этилди. Планга қўшимча равишда минглаб тонна кўмир қазиб чиқарилди ва заказчиларга жўнатилди. Ҳозирги пайтда қазиб чиқарилаётган ҳар тонна кўмир таннархи ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 5,3 тийинга арзонлашган. Бу корхонага катта иқтисодий фойда келтиряпти.

Кончилар ўйлаб қолишди. Ҳар йили 1 миллион тонна кўмир қазиб чиқариш билан келажакда ҳам эҳтиёжни тўла-тўкис қондириш мумкинмикан? Йўқ, ҳар йили янги-янги корхоналар, аҳоли яшайдиган посёлкалар пайдо бўляпти. Уларга кўпроқ ва сифатлироқ кўмир керак. Шуни ҳисобга олиб шахтани реконструкция қилишга қарор қилинди. Реконструкция ишлари тугаллангач, шахтанинг йиллик қуввати бир миллион 500 минг тоннага етади.

Ҳозирги кунда шахтани реконструкция қилиш бўйича дастлабки ишлар амалга оширилмоқда. Узунлиги 1 километр келадиган ствол тўла-тўкис қуриб битказилди. Ствол Жигаристон станциясигача ястанган бўлиб, кўмир лентали транспортёрлар орқали шу ердаги сортировка қилиш участкасига етиб келади. Станцияда «қора олтин» навларга ажратилиб, жойларга жўнатилади.

Шуниси қувончлики, шахта тўла-тўкис реконструкция қилиб бўлингач, асосий ишларни бажариш механизация ва автоматика елкасига юклатилади. Шу тариқа шахта Иттифоқимиздаги энг йирик механизациялашган корхонага айланиб қолади. Ҳозир реконструкция бўйича бошқа участкаларда ҳам ишлар қизғин боряпти. С. Ҳабибулин, Ж. Қўзиев, И. Грушченко, Н. Гумиров каби кўплаб ўртоқлар шахтанинг қайта туғилишида ўз муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

А. УБАЙДУЛЛАЕВ,
А. ПЕТРОВ.

ИЖОДИЙ ТАШАББУС БАРҚ УРАВЕРСИН

Барча совет кишилари зўр хурсандчилик билан маъқуллаётган КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг тарихий қарорлари экономикамизнинг асоси бўлган саноат ишини яхшилаш, техника прогрессини тезлаштиришда янги ютуқларга эришишнинг аниқ программасини белгилаб берди.

Бу қарорларни амалга ошириш рационализатор ва ихтирочилар зиммасига ҳам жуда масъулиятли ва шарафли вазифалар юклайди. Чунки техника прогрессини уларнинг изланишсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Тиниб-тинчимаслар саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришни кўпайтириш, меҳнат унумдорлигини оширишга қаратилган таклифлари, замонавий фан ва техника асосида яратилган турли-туман машина ва механизмлари билан коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Янгилик изловчиларимиз етти йиллик мобайнида 90,5 миллион сўмлик иқтисодий тежам олишга аҳд қилишган эди. Улар бу мажбуриятни муддатидан илгари олти йил ичида ортиғи билан адо этдилар. Фақатгина сўнгги икки ярим йил ичида областимиз саноат корхоналари ва қишлоқ хўжалигида меҳнат қилаётган новаторларимиз 70 мингга яқин таклиф билан чиқишди. Уларнинг 43 мингдан ортиғи амалга оширилди. Бунинг эвазига 44 миллион 372 минг сўмлик давлат маблағи тежаб қолинди.

Олимларимиз, конструкторларимиз рационализатор ва ихтирочилар билан ҳамкорликда пахтачиликни комплекс механизациялаш, шунингдек тўқимачилик саноати учун янги техника яратиш устида баракали ишладилар. «Ташсельмаш», «Таштекстильмаш», «Ташкенткабель», «Узбекхиммаш», «Подъёмник» ва бошқа заводларда ишлаб чиқарилаётган янги маҳсулотлар яхши баҳоланмоқда.

Областимиз корхоналари ва ташкилотларида рационализаторлар билан ишлаш анча яхшиланди. Касаба союз ташкилотлари рационализатор ва ихтирочилар Бутуниттифоқ жамияти (ВОИР)нинг корхона ва ташкилотлардаги кенгашларига яқиндан ёрдам беришмоқда. Тушган рационализаторлик таклифларини жорий қилиш устидан назоратни кучайтиришди, новаторлик ҳаракатини кенгайтириш учун қатор тадбирларни амалга оширишди.

Ҳозирги вақтда саноат корхоналари ва ташкилотларда 3000 га яқин актив шу олижаноб ишда фаол иштирок этмоқда. 15 та техника ижоди мактаби ва университетлари ишлаб турибди. 3000 га яқин ишлаб чиқариш новаторлари уларда таълим олишди. 20 та консультация пункти ташкил этилган. Бу пунктлар рационализаторларга турли масалалар юзасидан малакали маслаҳатлар бермоқда.

Корхоналарда оммавий ишлаб чиқариш ишларини ташкил этиш ва ўтказиш учун 185 рационализатор хонаси ва бурчаклари ишлаяпти. Илмий-тадқиқот институтлари, конструкторлик бюроларидан 87 та жамоатчи патентли бюролари ва группалари бор. Уларга 345 киши бирлашган.

Қатор корхоналарда ташкил этилган комплекс ижодий бригадаларнинг фаолияти диққатга сазовордир. Бу бригадаларда турли касб эгаси бўлган новаторлар бирлашган. Улар олдиндан тузилган тематик план асосида иш олиб бордилар. «Ташсельмаш» заводида ташкил этилган шундай бригада составидаги инженер-техник ходимлар ва илғор ишчилардан Ю. Стелгуров, С. Мақсудов, М. Вертоградская, Г. Торганская, К. Нуралиев, И. Шевченко ўртоқлар самарали ижодий изланиш олиб боришяпти. Уларнинг биргина таклифи корхонага ҳар йили 4483 сўмлик фойда келтиради. Маҳсулот сифати эса кескин яхшиланди.

Ўзбекистон қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинатидаги И. Гутов, А. Анатиенко, Б. Ли ва бошқа новаторларни ўзига бирлаштирган комплекс ижодий бригада фаолияти мақтовга сазовордир. Бригада аъзолари амалга оширган тадбирлар давлатнинг 500 минг сўмликдан кўпроқ маблағини тежаб қолди. **Фақатгина ўтган йили областдаги комплекс ижодий бригадалар аъзолари 942, шу йилнинг биринчи ярмида эса 500 дан ортиқ таклифни ишлаб чиқаришга жорий қилдилар.**

Касаба союз ташкилотлари ва ВОИРнинг Тошкент область Совети шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида корхоналарда рационализаторлик ишининг 30 га яқин конкурси ва 9 та кўригини ўтказди. Буларда сифат масаласига катта эътибор берилди. Ўнлаб ишлаб чиқариш новаторлари мамлакатимизнинг илғор корхоналарига ижодий командировкаларга бориб келдилар. Бундай командировкалар натижасида ўрганилган жуда кўп янгиликлар корхоналаримизда жорий қилинди.

Жуда кўп корхоналарнинг рационализаторчи коллективлари ишлаб чиқаришни юксалтириш, техника прогрессини тезлаштиришга тобора салмоқли ҳисса қўшмоқдалар. Бу соҳада, айниқса, Тошкент тўқимачилик, Чирчиқ электрохимия комбинати, «Ташкенткабель», Қуйлиқ ремонт-механика заводлари новаторлари эришаётган ютуқлар салмоқли бўляпти. Областимиз корхоналари ва ташкилотларида ижодий изланишни иккинчи касб қилиб олган ажойиб кишилар етишиб чиқди. Компрессор заводининг слесари Е. Крот, 7-автобаза токари И. Грибенников, «Узбексельмаш» заводининг мастери Ш. Қосимов, «Ташавтомаш» заводининг мастери М. Умаров, «Қизил тонг» фирмасининг ишчиси А. Яригина, Оҳангарон ГЭСининг слесари А. Кафанов ва бошқа ўнлаб новаторлар шулар жумласидандир.

Лекин рационализаторлар билан ишлаш, уларнинг сафини кенгайтириш, таклифларни жорий қилиш, уларни ўз вақтида рағбатлантириб туришда ҳали қатор камчиликлар бор. Тушаётган таклифларнинг деярли ярми жорий қилинмай қолиб кетади. Бунинг устига ижодий изланишнинг темалари рўйхати яхши тузилмайди, энг муҳим масалалар унга киритилмайди. Рационализатор ва ихтирочилар ижодий фаолиятини планлаштиришни тубдан яхшилаш керак. Бу уларнинг ижодий фикри ва куч-ғайратини энг муҳим масалаларни ҳал қилишга қаратиш имконини беради.

Автотранспорт ташкилотлари, озиқ-овқат саноати, коммунал хўжалик корхоналари ва совхозларда новаторлар билан ишлаш яхши йўлга қўйилмаган. Областимиз бўйича ҳар йили 15 мингга яқин таклиф жорий қилинмай қолади. Масалан, 1964 йилда машинасозлик саноатида тушган таклифларнинг фақатгина 36 проценти, конметаллургия саноатида 48, химия саноатида 50, енгил саноатда 52, ёғоч ишлаш саноатида 40 проценти амалга оширилган. Таклифларни жорий қилишдан олинадиган иқтисодий фойда Совнархоз бошқармаларида ўз вақтида ҳисоблаб чиқилмайди. Бошқармалар бўйича бу соҳа кўрсаткичи 25 процентдан 63 процентгача боради, холос. Агар ана шу кўрсаткичлар ўрта ҳисобда 80 процентга етказилса, ўтган йилнёқ қўшимча равишда яна 10 миллион сўмлик қўшимча фойда олинган бўлур эди. Хўжалик ташкилотлари, касаба союз ходимлари ана шу масалага эътиборни кучайтиришлари, тушган барча рационализаторлик таклифларининг иқтисодий фойдасини зудлик билан тўла ҳисоблаб чиқишлари керак.

Қишлоқ хўжалик корхоналарида рационализаторлар билан ишлаш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Республика Қишлоқ хўжалик министрлиги аппаратида бу масала билан ҳеч ким шуғулланмаяпти. Ваҳоланки, бу ерда рационализация бўйича бўлим ташкил этилиши керак эди. Орадан ярим йил ўтиб кетганига қарамай, бўлим ҳали ҳам иш бошлагани йўқ.

Областимиз рационализаторлари ва ихтирочилари буюк саналар — партия XXIII съезди, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига зиммаларига юксак мажбуриятлар олишди. Бутуниттифоқ ихтирочилар ва рационализаторлар жамияти аъзолари сафини 30 минг кишига етказиш, ками билан 45 минг рационализаторлик таклифлари ва ихтиролар билан чиқиш, уларни жорий қилиш эвазига 50 миллион сўмлик иқтисодий фойда олишга аҳд қилишган. Бу мажбуриятни муваффақиятли бажариш учун барча корхоналар ва ташкилотларда рационализаторлар билан ишлашни тубдан яхшилаш, новаторларнинг баракали ижодий изланиш олиб боришлари учун зарур шароитларни яратиб бериш лозим.

КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорлари меҳнаткашларнинг ижодий ташаббусини ошириш, рационализаторлик ва ихтирочилик ҳаракатини ҳар томонлама кенгайтириш учун шароитларни янада яхшилашга олиб келади. Планлаштиришни такомиллаштириш, барча коллектив иши натижасидан ҳар бир меҳнаткашнинг моддий манфаатдорлигини ошириш, ишчилар ва инженер-техник ходимлар ташаббусини кенгайтиришга, ишлаб чиқаришнинг ички резервларини қидириб топиш учун курашувчилар сафига янги-янги кучларнинг кириб келишига беқиёс ёрдам беради.

А. БРАИЛОВ,
Тошкент область касаба союзлари Советининг секретари.

Шу кунларда Шота Руставели ва Саперная кўчалари чорраҳасида катта қурилиш ишлари олиб борилаётир. Қўли гул бинокорлар бу ерда кўп қаватли улкан меҳмонхона ва модалар ательеси бинолари бунёд этмоқдалар. Қурилишлар корпуси кўтариб қўйилган. Темир-бетон конструкциялари ва деталларини монтажи охирлашиб қолган. Суратда: қурилиш майдонининг умумий кўриниши.

А. Палехов фотоси.

ҲАР БИР УЙДА СОҒЛОМ ИҚЛИМ БЎЛСИН

25 ШАҲАРДАН КЕЛГАН МЕҲМОНЛАР ТОШКЕНТДА ● САЛҚИН ЯРАТУВЧИ ФАБРИКАЛАР ● ПРОБЛЕМАНИ ОЛИМЛАР, КОНСТРУКТОРЛАР, ВРАЧЛАР, ТЕХНОЛОГЛАР ҲАЛ ҚИЛМОҚДА ● «ИССИҚЛИК НАСОСИ» ТЕМПЕРАТУРАНИ ТАРТИБГА СОЛИБ ТУРАДИ ● ҚАНЧА КОНДИЦИОНЕР КЕРАК ● ЗАВОД АНДИЖОНДА ҚУРИЛАДИ

Мамлакатнинг 25 шаҳридан келган олимлар, конструкторлар, бинокорлар, лойиҳачилар, врачлар, технологлар ҳавони кондициялаш проблемасини Тошкентда уч кун — 5 октябрдан 7 октябргача муҳокама қилишди.

Кенгаш ташкилот комитетининг раҳбари Ўзбекистон телеграф агентлигининг мухбири **Е. Ефимов** билан суҳбатда бундай деди:

— Бу кенгаш Тошкентда ўтказилганлиги тасодифий эмас. Кенгаш ўтказилган жойни танлашда Тошкент иссиқ иқлим зонасининг марказидаги шаҳар эканлиги, бу ерда ҳавони кондициялаш эҳтиёжи айниқса катталиги ҳам анча муҳим роль ўйнади.

— Лекин гап фақат «кондиционерлар истеъмол қилинадиган зонага яқинлашиш» истагининг ўзидагина эмас, — деди москвалик олим, техника фанлари доктори **Е. Е. Карпис**. — Ўзбекистон — унинг олимлари, инженерлари, лойиҳачилари — кондициялаш назариясига ва практикасига катта-катта ҳисса қўшмоқдалар.

Ўзбекистон ССР Госстройи раисининг ўринбосари **Ғ. У. Алиев** бу фикрни ривожлантириб, бундай деди:

— Тошкент экспериментал лойиҳалаш зона илмий-тадқиқот институти, «Узгоспроект», «Ташгипрогор», 4-давлат лойиҳалаш институти ва бошқа институтлар саноатда, жамоат ва турар жой биноларида ҳавони кондициялайдиган бир қанча муҳим методларни ўз лойиҳаларида амалга оширдилар. Бу проблемалар Тошкент политехника институтида, медицина институтида тадқиқ қилинмоқда, «Узбекхиммаш» заводида ҳавони совутиб берадиган машиналар — кондиционерлар ишлаб чиқариш учун ҳам асос солинди.

Булар дастлабки қадамлар, холос. Кенгаш берган натижалардан бири шу бўлдики, у Ўзбекистонда илмий, конструкторлик, ишлаб чиқариш ишларини янада ривожлантиришга доир ўз тавсияларини ҳам айтди. Бу тавсиялар кондиционерлар ишлаб чиқариш соҳасида олиб бориладиган тадқиқотлар, шундай машиналарни ишлаб чиқаришни ривожлантириш истиқболларини кўрсатиб берди. Бу ҳақда техника фанлари кандидати **Б. В. Баркалов** (Москва) қуйидагиларни айтди:

— Ҳозир Совет Иттифоқида 30 хилга яқин ҳар хил катта-кичикликдаги кондиционерлар ишлаб чиқарилмоқда. Булар орасида синтетик тола ва тўқимачилик саноатининг катта корхоналари учун мўлжалланган аппаратлар ҳам бор, чунки бу саноат корхоналарида технология процессининг тўғри ташкил этилиши ва меҳнат шароитини яхшиламоқ учун ҳавони кондициялаш мутлақо зарур шартларнинг биридир. Иссиқ ва серчанг цехлардаги иш жойларида микроиқлим яратиб берадиган кондиционерлар, уйларнинг ичида, автобусларда ҳавони салқин ва нам қилиб турадиган мустақил равишда ишловчи аппаратлар ҳам ишлаб чиқарилмоқда. Кондиционерларимизнинг баъзилари ўзининг ишлаш принципи ва конструкцияси жиҳатидан жаҳон стандартлари даражасидан қолишмайди. Шундай бўлса ҳам, кондиционерларнинг конструкциясини ва айниқса улардан кўпларининг ишлаш принципини анча яхшилаш талаб қилинмоқда.

Бу соҳада қўйиладиган асосий талаб шуки, бу аппаратларни ясаш учун ишлатиладиган металлнинг миқдорини ва уларнинг ишлаши учун керак бўладиган энергиянинг миқдорини камайтириш, уларни шовқинсиз ишлайдиган қилиш, улар берадиган самарани ошириш керак. Уйларни ёзда салқин қилиб сақлайдиган, қишда ҳавони иситиб берадиган, яъни бутун йил бўйи ишлайдиган тежамли кондиционерлар яратиш, медицина муассасаларида, жумладан хирургия бўлимларида, операция қилинадиган хоналарда ҳавони кондициялайдиган пишиқ асбоблар яратиб бериш лозим.

Узеллар ва деталларни унификациялаш, аппаратларнинг ишини автоматлаштирадиган ва олисдан туриб ўлчаб берадиган асбоблар чиқаришга киришиш, комплектлайдиган ускуналар ишлаб чиқаришни таъминлаш биринчи галдаги вазифалардандир.

— Мана шуларнинг ҳаммаси,— деди **Е. Е. Карпис** — назарий тадқиқотлар билан ишлаб чиқариш ўртасидаги узилишни тугатишга имкон беради. Кондициялаш соҳасида ишлаётган совет олимлари — мутахассисларининг бу соҳадаги ишлари чет элларда ҳам манзур бўлмоқда. Халқ демократияси мамлакатларида, Ғарбий Европада, Америка Қўшма Штатларида совет олимларининг муваффақиятларини диққат билан кузатиб бормоқдалар.

Совет олимлари ҳавони салқин қиладиган янги методларни ўйлаб чиқардилар. Синовдан ўтган бу методлар илмий ва техника доираларини ғоят қизиқтирмоқда. Масалан суюқ кислород ҳосил қилмоқ учун фойдаланилаётган метод бизнинг мамлакатимизда ҳавони кондициялаш учун биринчи марта қўлланилди. Ҳавони сиқиб туриб, сўнгра бирданига кенгайтириб юбориш йўли билан бино ичидаги температурани 30-40 градусдан 20-25 градусга тушириб қўйиш мумкин. Совет олимлари биринчи бўлиб ҳавони салқинлаштириш мақсади учун чала ўтказгичларнинг баъзи хоссаларидан фойдаландилар. Чала ўтказгич элементдан ток ўтаётганида унинг бир томонида температура кўтарилиб, иккинчи томонида пасайиши кўпдан бери маълум. Шу принципга асосланиб, совет олимлари чала ўтказгич батареялар яратдилар. Иссиқлик шу батарея орқали ўтиб кетади, деса бўлади. Бундай «иссиқлик насоси» бинонинг ичидан бир соатда бир минг, ҳатто уч минг килокалорийни сўриб олиши мумкин. Токнинг йўналишини ўзгартириш билан эса, чала ўтказгичли холодильникни бино ичига иссиқлик берадиган печга айлантирса бўлади. Энди бу ишлар илмий тажрибалар доирасидан чиқиб, турли қувватга эга бўлган чала ўтказгичли кондиционерларнинг тажриба нусхаларини яратиш даражасига ҳам бориб етди.

Олимлар яратиб берган идеяларнинг ҳаммасини ҳам конструкторлик бюролари ва заводлар, афсуски, ўз вақтида амалга оширaётганлари йўқ. Кондициялаш процессларининг физик ва математик моделларини ясаш методларидан тузук фойдаланилмаётир. Тажриба тариқасидаги нусхалар секинлик билан тайёрлаб берилмоқда, кондиционерлар ишлаб чиқариш тез йўлга қўйилмаётир.

Ўзбекистон мутахассислари бу муштарак ишга қандай ҳисса қўшишлари мумкинлигини равшан кўрсатиб бермоқ учун биз бу соҳадаги аҳволни қисқача тасвирлаб бердик.

Бутун бир қанча комплекс тадбирлардан фойдаланиб, заводда, кинотеатрда, касалхонада, уйнинг ичида энг соғлом ва оромбахш иқлим яратиш мумкин. **Ғ. У. Алиев** бу вазифани қисқа жумла билан таърифлаб, аввал иссиқни камайтириб, сўнгра у билан курашмоқ керак, деди.

Қуёш нуридан ҳимоя қиладиган енгил аппаратларни ишга солиш, бинолар ичини яхши шамоллатиб туриш, тўғри планлаштириш йўли билан бинолар ичидаги температурани анча камайтирса бўлади. Шу сабабли, Ўзбекистоннинг етакчи лойиҳалаш институтларида қуёш иссиғининг таптини қайтарадиган ва ҳавони кондиция қиладиган аппаратлар яратиш билан шуғулланувчи комплекс группалар тузиш керак. Бу ишга Тошкент, экспериментал-лойиҳалаш зона илмий тадқиқот институти бошчилик қилиши лозим. Бу институтда кондициялаш масалалари билан шуғулланувчи махсус лаборатория ташкил этиш мақсадга мувофиқ бўлади. Конструкторлик бюролари бундай лаборатория билан боғланиб иш олиб борган бўлур эдилар. Кондиционерларни ўрнатишга ихтисослаштирилган монтажчилик ташкилотини кучайтириш керак. Ҳозир бу соҳада ишловчи мутахассислар етишмаётир. Демак, Тошкент политехника институтида кондиционер аппаратларни яхши биладиган инженерлар тайёрлаш масаласини ҳал қилиш пайти келди.

— Яқин фурсатда бизга қанча кондиционер керак бўлади?

— Бунда эҳтиёж билан талабни фарқ қилиш керак. Эҳтиёж катта, жазирама иссиқ ёзда салқиндан ким воз кечади? Лекин бунинг учун салқин ҳаво узлуксиз ва арзон ҳосил қилинадиган бўлиши лозим. Ишлаши ўнғай, конструкцияси мустаҳкам бўлган кондиционер аппаратларнинг нархи арзон бўлса, бундай аппаратларга талаб жуда ошади. Бундай аппаратларга талаб холодильникларга бўлган талаб каби кўп бўлади.

Заводларга, театрларга, институтларга юзлаб катта установкалар керак бўлади. Республиканинг савдо шохобчалари бир неча ўн минглаб кондиционер сотиши мумкин. Кондиционерлар ишлаб чиқарадиган катта завод қурилса, бу заводнинг иши рентабел бўлиши турган гап.

Андижонда шундай завод қуриш учун дастлабки режалар тайёр, деди **Ғ. У. Алиев.** Бу ишда КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг ва СССР Олий Совети сессиясининг қарорларида белгилаб берилган имкониятлардан фойдаланиш мумкин. Давлат кредити кондиционерлар ишлаб чиқарадиган заводни тез ишга тушириб юборишга, яна бир рентабел ишлаб чиқаришни яратишга имкон беради.

... Қурилиш индустрияси илмий техника жамиятининг Марказий ва Ўзбекистон кенгашлари, Ўзбекистон ССР Госстройи ҳамда мамлакатнинг етакчи илмий тадқиқот ва лойиҳалаш институтлари томонидан чақирилган кенгаш 40 га яқин доклад ва ахборотларни муҳокама қилди. Бундан буён қилинадиган илмий, лойиҳалаш, конструкторлик ва ишлаб чиқариш ишлари ва вазифаларига доир тавсиялар кўрсатиб берилди.

Ҳавони кондициялаш билан шуғулланувчи мутахассисларнинг Тошкентда ўтказилган учрашуви умумиттифоқ аҳамиятига эга бўлган кўпгина масалаларни ҳал қилиб бериш билан бирга, бу соҳада Ўзбекистон олимлари, конструкторлари, лойиҳачилари, саноат ходимлари, бинокорлари олдида турган биринчи галдаги вазифаларни белгилаб олишга ҳам ёрдам берди.

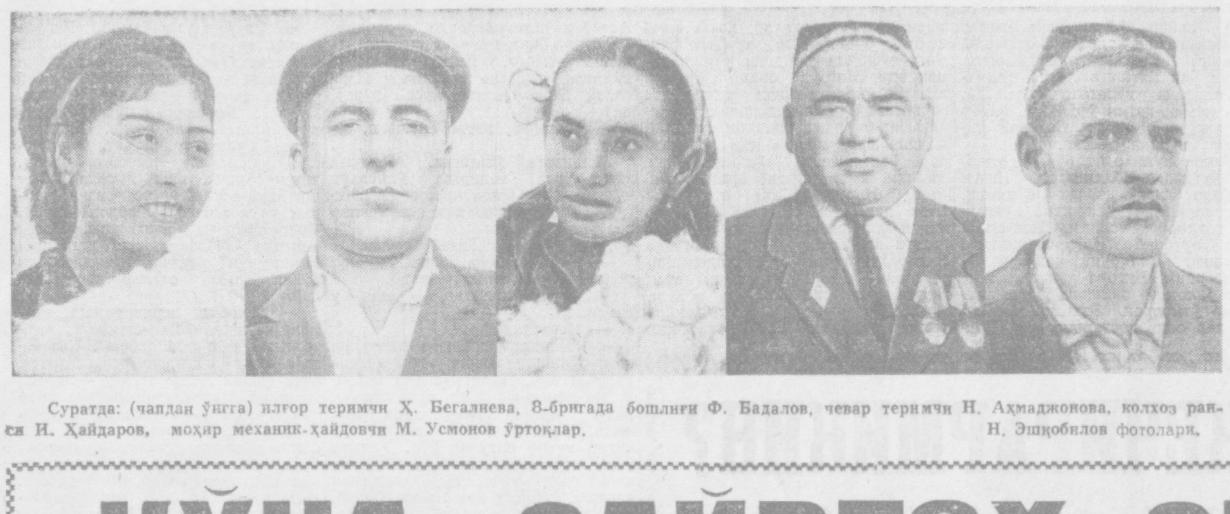

Суратда: (чапдан ўнгга) илғор теримчи Ҳ. Бегалиева, 8-бригада бошлиғи Ф. Бадалов, чевар теримчи Н. Аҳмаджонова, колхоз раиси И. Ҳайдаров, моҳир механик-ҳайдовчи М. Усмонов ўртоқлар. Н. Эшқобилов фотолари.

МАРРАГА ЕТДИК

Бу йил колхозчиларимиз об-ҳавонинг ноқулай келиши туфайли юз берган қийинчиликларни енгиш йўлида мардонавор меҳнат қилдилар. Авжи ғўза ҳосилга кирган пайтда сув танқис бўлиб қолди. Лекин деҳқонларимиз бўш келишмади. Улар ҳар қатра сувнинг қадрига етишди, қўшимча манбаларни қидириб топдик. Ҳар туп ғўзанинг серҳосил бўлиб ўсиши учун кечани-кеча, кундузни-кундуз демай меҳнат қилдилар.

Механизаторларимизга балли! Улар ғўзани ўз вақтида культивация қилиб, озиқлантиришни ҳам сифатли ўтказдилар. Шундай қилиб 1000 гектар майдонда мўл-жалдаги ҳосилни тўпладик.

Йиғим-терим ишлари ҳам уюшқоқлик билан бошланди. Кўпмингкилограммчи теримчилар, механик-ҳайдовчиларимиз бир-бирлари билан мусобақалашиб ишладилар. Кундан-кунга суръат кўтарила борди ва натижада пахта тайёрлаш давлат планини 28 иш кунида бажаришга муваффақ бўлдик. Суғориладиган ерларнинг ҳар гектаридан 32 центнердан ҳосил топширилди. Давлатга 2100 тонна ўрнига 2118 тонна «оқ олтин» етказиб бердик.

Шуни қувонч билан айтиш керакки, машина терими бу йил салмоқли ўринни эгаллади. «Зангори кема»лар билан 850 тонна ўрнига 1000 тонна, ўтган йилдагига нисбатан икки баравар кўп пахта терилди. Механик-ҳайдовчилардан М. Усмонов, М. Холмуродов, А. Бегалиев, М. Мусаев, Р. Олматов, Р. Раҳмонов ўртоқларнинг ҳар бири 50-70 тоннадан пахта териб беришди. Ойниса Исмоилова, Пардабой Каримов, Муҳтарам Сафарова, Бахри Абдукаримова, Замира Масодиқова, Басти Абдуллаева, Карима Султонова каби кўпмингкилограммчиларимизнинг ҳисобидаги пахта ҳозирги кунда 7-10 тоннадаига тўғри келиб қолди.

Комплекс механизациялашган звенолар пахтачилигимизнинг истиқболи эканлиги бу йил яна бир бор исботланди. Бундай звенолар планларини 12-15 иш кунида бажардилар. В. Маҳмудалиев, Н. Ҳайдаров, У. Бойқўзиев, М. Холтурсунов каби ўртоқлар бошлиқ звеноларда ҳосилдорлик 30-35 центнерданга етди.

Ҳосилдорликни оширишда бу йил ҳам ўрток Фикри Бадалов бригадаси биринчиликни олди. Бу бригада аъзолари 140 гектар ернинг ҳар гектаридан 34 центнердан ҳосил топширдилар. Турсун Пахратов, Ф. Ҳамроқулов, А. Эргашев ўртоқлар ҳам бригадаларга моҳирлик билан бошчилик қилиб, мўл ҳосил етиштирилишини ва унинг ўз вақтида йиғиб териб олинишини таъмин этмоқдалар.

Пахта плани бажарилган бугунги кунда бизга яқиндан ёрдам берган Оҳангарон шаҳрининг 9-, 11-, 16-, 19-, Олмалиқ шаҳрининг 10-, 14-, 16- ва колхозимиз территориясидаги Муқимий номли, Дзержинский номли мактаб ўқувчилари ва коллективларидан беҳад миннатдормиз.

КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми қарорларига амалий иш билан жавоб беришга аҳд қилган колхозчиларимиз ҳосил учун курашни бир кун ҳам сусайтирмай давом эттирадилар. Биз яна кам деганда 200 тонна пахта етказиб бериш, хўжаликнинг бошқа соҳаларида ҳам янги-янги муваффақиятларни қўлга киритиш учун курашамиз.

И. ҲАЙДАРОВ,
Пискентдаги «Гулистон» колхозининг раиси.

К. ҲАЙДАРОВ,
колхоз партия ташкилотининг секретари.

КЎЧА—САЙРГОҲ ЭМАС

МУЛОҲАЗА

Одатда кўча ҳаракати темасида давлат автоинспекцияси ходимлари кўп ёзишади. Тўғрироғи биз шунга ўрганиб қолганмиз. Чунки кўча қоидасини бузган кишилар фақат ОРУД ходими томонидан огоҳлантирилади. Биз бунга бефарқмиз. Жуда бўлганида эса кўчада ўйнаб юрган болаларга бундай қилиш нотўғрилигини шунчаки эслатиб қўйиш билан кифояланамиз, холос.

Ахир, кўча-сайргоҳ эмас-ку, болалар тўп ўйнайдиган спорт майдони ҳам эмас. Кўп афсуски, шу оддий ҳақиқатни унутиб қўймоқдамиз. Бу бефарқлик ёмон оқибатларга олиб келмоқда.

Бугун кўча ҳаракати хавфсизлиги темасида давлат автомобиль инспекциясининг вакили эмас, балки партия ходими мақола ёзаётганлиги бироз ғалатироқ туюлаётган бўлса керак. Аммо шундай мақола ёзиш зарур бўлиб қолди. Мен пойтахтнинг йирик автомобиль хўжаликларидан бирида ишлайман. Шу боисдан транспорт ва йўловчилар ҳаракати хавфсизлиги масаласи бевосита бизга ҳам тааллуқлидир.

— Энг муҳими ҳаракат хавфсизлигини таъминланг, — қайта-қайта эслатамиз шофёрларга.

— Эҳтиёт бўлинг, кўча қоидасини бузманг, — деймиз йўловчиларга.

Корхонамизга ҳар хил мактублар келиб туради. Улар орасида одамларни ўлим чангалидан сақлаб қолган эпчил ва довюрак шофёрлар ҳақида ҳикоя қиладиганлар ҳам оз эмас. Кошкийди ҳамиша дилни хушнуд этгувчи шундай хабарлар келаверса. Афсуски, мактублар орасида сатрлари юракни ўртаб, киши вужудини титратиб юборадиганлари ҳам йўқ эмас...

...Ўша куни кўча одамлар билан гавжум эди. Бири хизмат жойига шошар, бири ишдан қайтар, яна бири магазинга, бошқаси кинога ошиқарди. Болалар мактаб томон боришарди. Тротуардан хаёл суриб бир аёл аста юриб борарди. Хаёлга чўмган ҳолда у тротуардан кетма-кет машиналар қатнаб турган катта йўлга ўтиб кетди. Шу пайт тўсатдан ён кўчадан автомашина чиқиб қолди. Аёл беларво. Шофёр дарҳол тормозни босди. Машина аёлнинг олдига келди-ю, тапа-тақ тўхтади. Шунда унинг пахтадай оқариб кетган юзларини кўрганингизда эди. У қўрқиб кетганидан ҳеч нима дея олмас, дағ-дағ титрарди. Ниҳоят ўзига келиб тротуарга ўтиб олди.

Аёлнинг кимлиги, қаерда ишлашини шофёр ҳам, шу воқеанинг гувоҳи бўлган бошқа кишилар ҳам суриштирмадилар. Бунга хожат ҳам йўқ эди. Гап шундаки, бундай воқеалар бошқа кишилар ҳаётида ҳам тез-тез учраб туради. Кўпинча тротуарлар бўш бўлса-да, йўловчилар катта йўлдан гўё сайрга чиққандек бемалол юриб кетишаверади.

Бояги аёлнинг ҳаётини хавф остидан сақлаб қолган киши комбинатимизда такси ҳайдовчи бўлиб ишлайди. Бўлиб ўтган воқеани эшитгач, мен Алексей Матвеевич Васильевнинг ўзи билан учрашдим. У меҳнатсевар ва камтар одам. Комбинатда каттадан-кичик-ҳаммамиз жуда ҳурмат қиламиз.

— Мен ҳеч қандай қаҳрамонлик кўрсатганим йўқ, — деди у воқеани батафсил сўзлаб берарқан менга. Сўнг қўшиб қўйди: — Сал бўлмаса...

Сал бўлмаса хунук воқеа рўй бериши турган гап эди. Яқинда бир иш билан Тошкент ГРЭСи посёлкасида бўлдим. Ўша куни автобус шофёрининг чиндан ҳам эпчиллик ва қаҳрамонлик (мен инсонни ўлимдан сақлаб қолишда жасорат кўрсатган шофёрларни қаҳрамонларга тенглаштиришни истар эдим) кўрсатиб бир қиз ҳаётини ўлимдан сақлаб қолганлигини кўрдим. Воқеа шундай рўй берди:

Автобус кенг асфальт йўлдан шамолдай елиб борарди. Ичи тўла одам. Бир вақт йўл ёқасида ўйнаб юрган 5—6 ёшлардаги қиз автобус яқин қолганига қарамай чопқиллаб кўчанинг нариги бетига ўта бошлади. Буни кўриб ўтирган пассажирлар бараварига «уҳ» тортиб юбордилар.

— Тамом бўлди бечора қиз,— ўйладик ҳаммамиз. Биргина автобус шофёри ўзини йўқотмади. У машинани тездан четга буриб юборди. Қиз омон қолди. Сўнг шофёр қизчанинг қўлидан етаклаб уйига (улар катта йўлга яқин уйда туришар экан) олиб бориб қўйди. Бўлган воқеани онасига айтиб берибди. Аммо бефарқ она бу воқеани эшитиб пинагини ҳам бузмабди.

Ота-оналар қаровсиз қолган болалар билан бундай ҳодисалар тез-тез рўй бериб туради. Яқинда такси шофёри Валиев Кисловодск кўчасида рўпарадан чиқиб қолган болани омон сақлайман деб машинани йўл четида турган юк автомашинасига олиб бориб урди. Такси ҳайдовчи Куравин ҳам ўз машинасини четга буриб юбориб, бир қизчанинг ҳаётини сақлаб қолди.

Мен болалар билан бўлган воқеалардан гапириб бердим. Ҳа, болаларнинг ҳаёти, тақдири учун биз — катталар бевосита жавобгармиз. Борди-ю, эс-ҳушини таниб олган катта ёшдаги кишилар билан шундай кўнгилсиз ҳодисалар рўй берса нима қилиш керак? Бизнингча, уларга нисбатан бирор жазо чораси кўрилиши зарур.

Айтайлик, кўча ўртасида писта пўчоғидай чайқалиб бир маст киши бормоқда. Шофёр машинани тўхтатди-да, ҳалиги кишини огоҳлантиради.

— Айланиб ўтақолсанг, бирор-жойинг камайиб қоладими, — дейди маст шофёрга кесатиб. У ҳаракат қоидасини бузаётганлигидан, ўз ҳаётини хавф остига солаётганлигидан гўё бехабар.

Буларнинг ҳаммаси биз — жамоатчилик тартиббузарларга қарши қатъий кураш олиб бормаётганлигимиз оқибати.

Корхонага ишга қабул қилаётганларида техника хавфсизлиги қоидалари ўргатилади, имтиҳонлар олинади, ишлаб чиқаришда ўзини қандай тутиш зарурлиги қайта-қайта уқтирилади. Бироқ қайси жойда, қайси корхона ёки муассасада йўл қоидалари тўғрисида инструктаж берилаяпти? Афсуски, бу муҳим масала эътибордан четда қолиб келмоқда. Агар ҳамма жойда, айниқса ёшлар ўртасида кўча ҳаракати қоидаларини бузувчиларга қарши актив иш олиб борилганда эди, тез-тез рўй бериб турадиган бахтсиз ва хунук ҳодисаларнинг олди олинган бўлар эди.

Комбинатимизда вақти-вақти билан «Ҳаракат хавфсизлиги учун» слёти ўтказиб турибмиз. Бу слётда маълум давр ичида қилинган ишларимизга якун ясаймиз, пассажирларга маданий хизматни яхшилаш учун яна қандай имкониятларимиз борлигини аниқлаб оламиз. Кўпроқ гап кўча ҳаракати қоидалари ҳақида боради. Қоидани бузган шофёрларни кескин танқид остига оламиз, лозим топилганларини жазолаймиз ҳам. Такси рули ёнида 5—10—15 йил аварияcиз ишлаган шофёрларни рағбатлантириб турамиз. Чиндан ҳам шундай қилингани яхши, чунки шофёрлик—ғоят мураккаб касб. Ҳамиша қўл рулда, кўз йўлда бўлиши керак. Аварияcиз ўн-ўн беш йил ишлаш осон гап эмас. Лекин шофёрлик шаънига доғ туширувчиларни кўргани кўзимиз йўқ. Биз ўзбошимча, юлғич, пиянисга шофёрларнинг орамизда бўлмаслиги учун курашмоқдамиз.

1-Автокомбинат такси ҳайдовчилари аварияcиз, бриксиз ишлаш, меҳнат интизоми ва кўча ҳаракати қоидаларига қатъий риоя қилиш, энг муҳими пассажирларга намунали хизмат кўрсатиб, улар оғзидан фақат раҳмат сўзини эшитишни асосий мақсад қилиб қўйганлар. Пойтахтдаги сон-саноқсиз ташкилотларда ишлаётган ҳамкасб дўстларимиз ҳам изимиздан боришларини истар эдик.

Светофор сигнали шофёрлар учун муқаддас қоида бўлсин!

Кимки бу қоидани бузса, жиноятчи, давлат олдида гуноҳкор киши деб қораланиши керак.

Пиёда йўловчилар тўғрисида ҳам шундай дейиш мумкин.

П. СЕЛЕЗНЕВ,
Тошкентдаги 1-автокомбинат партия комитетининг секретари, Фрунзе район Советининг депутати.

ТЕРИМ ЖАДАЛЛАШЯПТИ

Янгийўл районидаги «Қизил Октябрь» колхозининг пахтакорлари ишни тобора жадаллаштириб, маррага тезроқ етиш учун ҳаракат қилишяпти. Ҳозир бу ерда ҳамма куч йиғим-теримга сафарбар этилган. Шу сабабли ҳам теримда қатнашаётган 500 га яқин пахтакор кунига 80—120 килограммга етказиб «оқ олтин» теряпти. Колхозда терим агрегатлари ҳам яхши ишлаяпти. Ҳар бир «зангори кема» бункеридан кунига 5—6 тоннадан пахта тўкилмоқда.

Саодат Турдиалиева, Расул Исҳоқов, Бозорбой Норматов, Пирмат Давлатов, Худойберди Умматов каби «зангори кема» капитанлари зўр ташаббус билан ишламоқдалар. Улар кундалик нормаларини ошириб бажаришмоқда.

Колхозда терим суръати жадал кетяпти. Кунига йиллик планнинг 2—2,5 проценти ҳатто ундан ҳам кўп «оқ олтин» етказиб берилмоқда.

— Бизда, —дейди колхоз раиси ўрток Жўра Очилов, — теримчиларнинг ҳар ўн кунда қилган ишларига якун ясаб туриш одат тусига кирди. Мусобақада ғолиб чиқиб пешқадамлик қилаётганларнинг ишларига юксак баҳо берилмоқда, ғолиблар мукофотланмоқда. Бир ўн кунда энг юқори кўрсаткичга эришиб, 2500 килограмм пахта терган чевар теримчиларга битта радиоприёмник, 2000 килограмм терганларга эса қўл соати, 1500 килограмм пахта терган кишига эса духоба мукофот қилинаётир.

Колхозда ота-оналарига яқиндан ёрдам бераётган ўқувчиларнинг хизмати ҳам унитилаётгани йўқ. Пахта теримида актив қатнашаётган ўқувчилар бепул овқатланишяпти, 9—10-синфларда ўқиб пахта тераётган ўқувчилар ҳам рағбатлантирилмоқда. Бир тонна пахта терган ўқувчи болаларга биттадан қўл соати берилади. Ҳозир далаларда 250 дан ортиқ ўқувчи, отахонлар, онахонлар пахта термоқда. Уларнинг ишидан пахтакорлар беҳад хурсандлар. Теримчилар пахтани тез ва тоза териб давлатга аъло сифатли «оқ олтин» дурдоналари етиштириб беришда муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Колхозда кеча ва кундуз иш тўхтовсиз давом этмоқда. Машиналарга, тележкаларга ортилган «оқ олтин» тўхтовсиз равишда тайёрлов пунктларига жўнатилиб турибди. Пахтакорлар районда пешқадамлар қаторидан муносиб ўрин олиб, тезроқ ғалаба рапорти беришга ошиқмоқдалар.

Х. ИКРОМОВ.

ТЎҚҚИЗ ОЙЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

«Ўзбекбирлашув» системасидаги корхоналарнинг коллективлари товар обороти ва умумий овқатланиш корхоналарининг обороти тўққиз ойлик планини муваффақиятли бажардилар. Ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан товар обороти 10 процентдан зиёд кўпайди.

Тошкент, Фарғона, Андижон ва Қашқадарё областларидаги матлубот союзларининг кооператорлари айниқса юқори кўрсаткичларга эришдилар. Республикадаги барча область матлубот союзлари товар обороти сентябрь ойи планини бажардилар.

Ҳозир Ўзбекистон кооператорлари ўзларининг куч-ғайратларини пахта далаларининг меҳнаткашларига бевосита бригадаларда ва дала шийпонларида хизмат кўрсатишга, пахтакорларнинг умумий овқатланишини намунали ташкил қилишга қаратмоқдалар.

(ЎзТАГ).

Шарқшунос олимни шарафлаш

Ўзбекистон пойтахтининг илмий жамоатчилиги мамлакатнинг энг йирик шарқшуносларидан бири-тарих фанлари доктори, профессор Михаил Григорьевич Пикулин туғилган куннинг 60 йиллигини ва илмий, ижтимоий ва педагогик фаолиятининг 45 йиллигини тантанали суратда нишонлади. 8 октябрда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Шарқшунослик институтида илмий советнинг юбилярни шарафлашга бағишлаб кенгайтирилган мажлиси бўлиб ўтди.

М. Г. Пикулин Ўрта Шарқ тарихи бўйича йирик мутахассис сифатида машҳурдир. У, 60 дан кўпроқ илмий асар,шу жумладан бешта катта монография ёзди.

М. Г. Пикулин ёшлар билан ишлашга кўп куч сарфламоқда. У. ТошДУда Шарқ мамлакатларининг тарихи ва экономикаси бўйича лекциялар ўқийди. У. «билим» республика жамияти халқаро секциясининг раисидир.

Ҳамкасб олимлар, шаҳар жамоатчилиги вакиллари юбилярни самимий табрикладилар. (ЎзТАГ).

РУМИНИЯ ЖУРНАЛИСТЛАРИ ЎЗБЕКИСТОНДА

Румииия журналистлари — Ажерпресс телеграф агентлиги бўлимининг мудири Константин Присакару ва ана шу агентликнинг ходими Мария Стоэнеэску Ўзбекистонда икки кун меҳмон бўлиб турдилар. Улар ТАСС таклифига мувофиқ Совет Иттифоқига келишган.

Меҳмонлар Ўзбекистон телеграф агентлигининг фаолияти билан танишдилар. Улар республика пойтахтининг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирдилар, Ўзбекистон Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида, Санъат музейида бўлдилар, Тошкент тўқимачилик комбинатини бориб кўрдилар.

Калинин районидаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхозининг аъзолари билан румин дўстлар ўртасида самимий учрашув бўлиб ўтди. «Улуғбек юлдузи» деган янги бадиий фильм ва Навоий номли театрда қўйилаётган «Майсаранинг иши» спектакли журналистларда ғоят катта қизиқиш туғдирди. (ЎзТАГ).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» материаллари изидан

ЧОРА КЎРИЛДИ

«Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрловчи база ва пунктлар ҳам, уни аҳолига етказиб берувчи савдо тармоқлари ҳам, бу маҳсулотларни қайта ишловчи ташкилотлар ҳам ўз олдиларига қўйилган вазифани кўнгилдагидек бажармаяпти» деб якунланган эди газетамизнинг шу йил 10 август сонида босилган «Далада сероб, дўконда-чи...» сарлавҳали мақола.

Мазкур мақола область матлубот жамиятининг правление йиғилишида муҳокама қилинди, — дейди правление раиси ўрток А. Расулев, редакцияга юборган жавоб хатида.—Газетада келтирилган танқидий мулоҳазалар тўғри. Уларни бартараф қилишга қаратилган қарор қабул қилинди. Область ҳамда шаҳардаги маҳсулот тайёрловчи ва аҳолига сотувчи савдо тармоқларига колхоз далаларида етказилган мева ва сабзавотларни ўз вақтида қабул қилиб олиш тўғрисида топшириқ берилди.

Бу масалада жиддий камчиликларга йўл қўйгани учун «Ташплодоовошчторг» директори ўрток Аҳмедов қаттиқ огоҳлантирилди.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР
ОДАМЛАР
ВОҚЕАЛАР

БМТ БОШ АССАМБЛЭЯСИНИНГ XX СЕССИЯСИДА

НЬЮ-ЙОРК, 8 октябрь. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 8 октябрь эрталабки ялпи мажлисида давом этган умумий мунозарада Либерия вакили Р. Граймс биринчи бўлиб сўзга чиқди. У, ўзларининг мустамлака территорияларида миллий озодлик ҳаракатини шафқатсизлик билан бостираётган Жанубий Африка Республикаси ҳукумати ва Португалия империалистларининг ирқчилик сиёсатини қоралади.

Граймс қуролсизланиш масаласи юзасидан жаҳон конференциясини чақириш кераклигини айтди ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотини ривожланиб бораётган мамлакатлар ўзларининг халқаро иқтисодий ва савдо муносабатларида дуч келаётган қийинчиликларини бартараф қилишлари учун ёрдам беришга чақирди.

Руминия ташқи ишлар министри Корнелиу Мэнеску ўз нутқида АҚШнинг Вьетнамдаги қуролли интервенциясини қоралади. Руминия ҳукумати, деди Мэнеску, Вьетнам Демократик Республикасининг ва Жанубий Вьетнам халқининг бирдан-бир қонуний вакили бўлган миллий озодлик фронтининг позициясини қатъиян қўллаб-қувватлайди.

Руминия ташқи ишлар министри Хитой Халқ Республикасининг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги қонуний ҳуқуқларини дарҳол тиклаш, ядро қуроли қўлланишни сўзсиз таъқиқлаш, ядро қуролининг мавжуд запасларини тугатиш, қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва ялпи қуролсизланишни амалга ошириш ҳамда икки герман давлати мавжудлиги каби реал фактга асосланиб, герман сулҳ шартномасини тузиш кераклигини айтди.

Уганда ташқи ишлар давлат министри С. Одака ўз нутқида мустамлакачи давлатларни кескин танқид қилди. У, апартеид сиёсати ҳукм сураётган Жанубий Африка Республикаси ҳукуматига қарши кескинроқ чоралар кўришни қаттиқ талаб этди. Одака Вьетнамдаги аҳволга ҳам тўхталиб ўтди. Вьетнам халқига ўз ишларини ҳал этиш учун ҳуқуқ бериш пайти келди, деди у. Уганда вакили Хитой Халқ Республикасининг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги қонуний ҳуқуқларини тезликда тиклашни талаб қилди.

Таиланд ташқи ишлар министри Танат Комананинг нутқи Бош Ассамблеянинг мажлислар залида Америка вакили Голдбергнинг Қўшма Штатларнинг Вьетнамдаги қуролли интервенциясини оқлаш юзасидан айтган гапларини такрорлашдан иборат бўлди.

ПАРТИЗАНЛАРНИНГ ҲУЖУМИ

ГАВАНА, 8 октябрь. (ТАСС). Перудаги Марказий Анд тоғларида жойлашган Пукута деган жойда партизанларга қарши курашмоқ учун шу районга юборилган ҳукумат қўшинларига партизанларнинг отрядлари ҳужум қилди.

Пренса Латина агентлиги мухбирининг Лимадан берган хабарида қўшинлар билан партизанлар ўртасида жанг бўлганлиги айтилади.

Жангдан сўнг партизанлар тоққа чиқиб кетганлар.

УРУГВАЙДА ФАВҚУЛОДДА ЧОРАЛАР

МОНТЕВИДЕО, 7 октябрь. (ТАСС). Уругвай миллий ҳукумат кенгаши мамлакатда конституцион гарантияларни вақтинча бекор этишни билдирувчи «фавқулодда хавфсизлик чоралари»ни қабул қилди. Банк хизматчиларининг яқинда бўлиб ўтган забастовкалари ва Уругвай меҳнаткашларининг бошқа норозилик намойишлари бунинг учун важ бўлди.

Ана шу чораларда ўз фаолияти билан «жамоат тартибининг сақланишига таҳдид солувчи» гражданларни қамоққа олиш ва мамлакатдан бадарға қилиш кўзда тутилади. Забастовкалар ва бошқа шу каби норозилик ҳаракатларини ўтказиш тўғрисида хабарларни ёйиш тақиқланади.

БОМБАРДИМОН ҚИЛИШЛАР ТЎХТАТИЛСИН

ХАНОЙ, 8 октябрь. (ТАСС). ВИА агентлиги хабар беради: Америка реактив самолётларининг, шу жумладан Таиланддаги базалардан учиб келаётган самолётларнинг катта группаси Вьетнам Демократик Республикасининг Шон-Ла, Тхань-Хоа, Нге-Ан, Ха-Тинь ва Куанг-Бинь вилоятларидаги аҳоли яшайдиган пунктларини ва саноат объектларини 6 октябрда яна бомбардимон қилди.

Вьетнам халқ армияси олий қўмондонлигининг алоқа миссияси Вьетнамдаги кузатувчи ва контрол қилувчи халқаро комиссияга мактуб юбориб, АҚШ ҳукумати Вьетнам Демократик Республикасига қарши олиб бораётган ўзининг барча уруш ҳаракатларини дарҳол тўхтатсин ва Вьетнамга доир 1954 йилги Женева битимларига қатъий риоя қилсин, деб талаб қилди.

Алоқа миссияси Жанубий Вьетнамдаги Америка қўшинларининг сони кўпайтирилиб, 140 минг кишига етказилганлигига қарши қатъий норозилик билдирди ва Америка қўшинлари Жанубий Вьетнамда кўпайтирилаётганлиги Вьетнамга доир 1954 йилги Женева битимларининг 16, 17 ва 19-моддаларини қўпол равишда бузиш эканлигини кўрсатиб ўтди.

Алоқа миссиясининг Вьетнамдаги кузатувчи ва контроль қилувчи халқаро комиссияга юборган мурожаатида Жанубий Вьетнамдаги урушни тўхтатиш, Вьетнам Демократик Республикасига қарши уруш ҳаракатларини тўхтатиш, АҚШ ва иттифоқчиларининг ҳамма қўшинларини, ҳарбий хизматчиларини, қурол-ярог лари ва бошқа ҳарбий материалларини Жанубий Вьетнамдан олиб чиқиб кетиш чоралари кўрилсин, деб талаб қилинди.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМДА РАКЕТАЛАР ЎРНАТИЛМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 8 октябрь (ТАСС). Америка информация агентликларининг хабар беришича, Жанубий Вьетнамдаги Америка армияси Сайгон аэропортида ва Американинг Бьенхоа ва Куинсне базаларида «Хок» типидаги бошқариладиган зенит снарядларини ўрнатмоқда. Америка агентликларининг берган хабарларида айтилишича, ракеталар ҳаводан эҳтимол тутилган ҳужумларга қарши ўрнатилмоқда. Техасдан келган 97-артиллерия группасининг икки батальони ракета бўлинмаларига хизмат кўрсатади. Ракета установкаларини полиция отрядлари полиция итлари билан қўриқлаб туради.

ЖАҲОН КАСАБА СОЮЗЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ БОШ КЕНГАШИНИНГ 14-СЕССИЯСИ

ВАРШАВА, 8 октябрь. (ТАСС). Кеча Варшавада Жаҳон касаба союзлари Федерацияси бош кенгашининг 14-сессияси бўлди. Сессияда касаба союзларининг VI Жаҳон конгрессига тайёргарлик масалалари ва Жаҳон касаба союзлари федерацияси уставини ўзгартириш билан шуғулланувчи комиссиянинг иши тўғрисидаги ахборот муҳокама қилинди.

ИНДОНЕЗИЯДАГИ ВОҚЕАЛАР

ЖАКАРТА, 8 октябрь. (ТАСС). Индонезия Коммунистик партияси ва унга яқин турган ташкилотларга қарши кампания кучайиб кетганлиги муносабати билан Индонезиянинг пойтахтидаги вазият ғоят кескинлашди. Армия назоратида бўлган Жакарта радиоси компартиянинг тақиқланишини ва компартия раҳбарларининг қамоққа олинишини талаб этаётган турли-туман ўнг партиялар, касаба союзлари ва мусулмон ёшлар ташкилотларининг баёнотларини тўхтовсиз эшиттириб турибди.

Шаҳарда коммунистларга қарши намойишлар бошланди. Мусулмонларнинг «Наҳдатул Уламо» партияси билан ва бир вақтлар тақиқланган мусулмонлар партияси — машуми билан боғланган ташкилотларнинг неча минглаб аъзолари бугун кўчаларга чиқиб, коммунизмга қарши шиорларни айтиб юрдилар.

Эрта билан Индонезия Компартиясининг биносига ўт қўйилди. Индонезия Компартиясининг баъзи район комитетлари биноларига ҳам ўт қўйилди. Индонезия касаба союзлари марказий ташкилоти, «Халқ ёшлари» ташкилоти (Пемуда Ракьят) ва бошқа бир қанча прогрессив ташкилотларнинг штаб-квартиралари алғоқ-далғоқ қилинди.

Газеталар коммунистик ташкилотлар, ёшлар ва студентлар ташкилотларининг аъзоларини қамоққа олиш давом этаётганлиги тўғрисида хабар берадилар.

Конгонинг шарқидаги аҳвол

ПАРИЖ, 8 октябрь. (ТАСС). Леопольдвиль ҳукумати миллий озодлик ҳаракати кучларининг Конго шарқидаги асосий таянчи бўлган ва Таньганьика кўлига яқин турган Физи шаҳрига ҳужум қилмоқ учун самолётлар юборди. Франс Пресс агентлиги мухбирининг Леопольдвилдан берган хабарида айтилишича, қўзғолончиларга қарши олиб борилаётган курашда 12 та самолёт қатнашмоқда. Бу самолётлар оқ танлиларнинг 400 кишидан иборат ёлланма отрядларига ҳаводан туриб мадад бермоқдалар. Қўзғолончиларга қарши бу курашда Конго ҳукумат қўшинларининг қисмлари ҳам қатнашмоқда.

Қўзғолончиларнинг тахминан 2000 кишидан иборат кучлари Чомбе қўшинларига катта қаршилик кўрсатмоқда. Ёлланган отрядларнинг солдатларидан 10 га яқин киши ўлдирилди. Ҳукумат қўшинларининг конголик солдатлари ҳам талафот кўрди.

Ўт билан ўйнашма!..

А. Ҳолиқов чизган расм.

ПРЕЗИДЕНТ ЖОНСОН ОПЕРАЦИЯ ҚИЛИНДИ

ВАШИНГТОН, 8 октябрь. (ТАСС). АП агентлиги хабар беради: бугун АҚШ президенти Л. Жонсоннинг ўт пуфагини олиб ташлаш учун операция қилинди. Врачларнинг фикрича, операция муваффақиятли ўтган ва президент бугун кечқуруноқ ўрнидан туриб юра бошлаши мумкин.

ҲИКОЯ

НИГОРА КЕЧИРАРМИКИН?

Сўлим шанба оқшомларидан бири. Фонтанча ёнидаги скамейкада суҳбатлашиб ўтирардик. Болалар гулларга қўнган капалакларни тутиш билан овора. Суҳбат қизиб, уларнинг узоқлашиб кетганини сезмай қолибмиз. Қизчамизнинг йиғлаган товуши эшитилиб қолди. Қарасам, уни нотаниш бир аёл бағрига босганча кўтариб келарди. Аёл боланинг юз-кўзларидан ўпиб, овутар, ширин сўзлар айтиб, эркаларди. Ҳайрон бўлдим. Бировнинг боласини шунчалар ардоқласа у? Аёлнинг орқасида ёшгина бир йигит ҳам кўринди.

Ҳалиги аёл ҳамон қизчамни бағридан қўймасди.

— Қўлига тикон санчилиб, жонини оғритибди, — деди аёл. У шундай деди-ю, ёнидаги йигитга қаради.

— Кийимингиз ғижим бўлади, болани менга бераколинг, — дедим аёлга.

— Ғижим бўлса бўлақолсин, дазмолланар, — деди у. — Жуда ўтолов экан қизингиз.

Бола баҳона бўлди-ю, улар билан танишиб қолдик. Қалбимда бу дилбар, болажон жувонга нисбатан ҳурмат пайдо бўлди. Унинг исми Нигора экан. Фабрикада ишларкан. Эри Наримон ака эса шофер. Шу-шу бўлди-ю, ҳар шанба оқшомини шу боғда улар билан бирга сайр қилиб ўтказадиган бўлиб қолдик. Нигора нуқул болалар билан овунар, уларнинг кўнглига қараб, капалак қувлаб юрарди. Наримон ака эса уни зимдан кузатаркан, қаерда ўтирганини ҳам унутиб, чуқур хаёлга толарди. Негадир унинг боқишлари дардли, ҳазин кўринарди менга. Нигора билан опа-сингилдек бўлиб кетдик. Ширинсуханлиги, шўх табассумлари жуда-жуда ёқарди менга. Уни энг яқин кишимдай соғинадиган, шанба оқшоми келишини эса орзиқиб кутадиган бўлиб қолдим.

Эртага шанба... Нигоранинг хандон ташлаб кулишларини эшитиб, ўзим ҳам боладай қувониб кетаман рости. Кечки овқатдан сўнг болаларни энди ювинтираётган эдим, телефон жиринглаб қолди. Трубкани олишим билан Нигоранинг жонон пиёланинг жарангидай шўх кулгуси эшитилди.

— Эртага болаларни олиб бизникига келинглар, бир чақчақлашиб ўтирайлик, деди Нигора. У кўнмаганимга қўймади. Борамиз деб ваъда бердим. Бордик, унча катта бўлмаса ҳам жуда шинам экан Нигораларнинг ҳовлиси. Ҳаммаёқ ёғ тушса ялагудай топ-тоза. Ариқча лабларига экилган сада райҳонларнинг муаттар ҳиди кайфингизни чоғ этади. Гуллар худди Нигоранинг ҳусни-латофатидан андоза олгандай дилрабо. Йўлаклар четига ҳам дид билан гул, райҳон экилибди. Ҳа, буларнинг ҳаммаси Нигоранинг қўли. Шу қадар ҳам гул, гўзаллик шайдоси бўлар экан-а киши! Унинг қўли билан тикилган шоҳи сўзаналарга қараб кўзим қамашди. Бунда ҳам гуллар чиройи кўзни олади. Бунда ҳам аёл қўлларининг нафис санъати, қалб қўри, ўтли нигоҳи. Кулгуга лаб очаётган ғунчалар хандасида шу аёл табассумини кўрдим. Япроқларнинг нозик титрашида шу аёл латофатини кўрдим. Инсон табиат эътибори билан гўзаллик, меҳнат соҳибидир дейишади. Мен буни Нигора тимсолида кўриб турибман. Унга бир умр дўст, сирдош бўлиб қолсам қанийди. Лекин шундай меҳрибон аёл бефарзанд эди. Тақдирдан ҳам баъзан ранжиб кетасан, киши... Эшик қўнғироғининг қаттиқ жиринглаши хаёлимни бўлиб юборди. Нигора ўчоқ бошидаги ишини апил-тапил ташлаб, эшик томон югурди.

— Ҳорманг, қайтдингизми? — Нигора эрининг қўлидаги нарсаларни олди. Елиб-югуриб чойгумда сув, сочиқ кўтариб келди. Наримон ака бу орада биз билан сўрашиб, кийимларини алмаштириб чиқди. Нигора одоб билан унинг қўлларига сув қуя бошлади. Наримон ака эса бунга одатланиб қолгандай бепарво, лоқайд эди. Уй бекаси кўрпача ташлаб, худди азиз меҳмондай эрини юқорига ўтиришга ундади. У ўтиргач, орқасига пар ёстиқлар келтириб қўйди. Шу қадар иззат, икромларга сазовор бўлган йигитга ва унинг қадрига ета олган жафокаш аёлга ич-ичимдан ҳавасим келарди. Қандай тотув, қандай ширин оила бу. Қани энди жаҳонда ҳамма оилалар ҳам шулардай бўлса. Ҳамма аёллар ҳам Нигорадай мунис, меҳрибон бўлса. Эрининг ёноғига ғубор қўнса, киприклари билан авайлаб олиб ташлайдиган, дилига заррача ғашлик тушса, ширин сўзлиги, дилкашлиги билан кўтариб ташлайдиган, эрининг изтиробига ҳам, қувончига ҳам бирдек шерик бўладиган бундай аёлни ким орзу қилмайди дейсиз. Лекин ҳаётда баъзан буларнинг ўрни бўлагу, биргина фарзанднинг ўрни бўлак экан. Наримон аканинг ҳам дилига фарзандсизлик бир соя ташлаб турибди. Бу унинг вазмин қарашларидан, камсуханлигидан маълум...

Сўнгги кунларда Нигоранинг қувноқ чеҳрасида қандайдир паришонлик аломатлари пайдо бўлганини сезардим. У ичини кемираётган ҳасратини яширишга уринарди-ю, лекин ўйчан кўзларидан дилдаги ғашлиги сезилиб турарди. Сўрашга журъат этолмасдим. Унинг ўзи айтишга лозим топмаган нарсани сўрагим келмасди. Эҳтимол эр-хотин ўртасида бирор гап ўтгандир, ахир рўзғорда нималар ўтмайди дейсиз.

Шанба куни одат бўйича уларни кутдик. Келишмади. Янаги шанбада ҳам дараги бўлмади. Азиз кишимни ранжитиб қўйгандай изтиробда қолдим. Дам олиш куни эрталаб Нигораларникига югурдим. Қия очиқ эшикдан кириб бордим. Нигора ариқдаги сувнинг ўйноқлаб оқишига ўйчан термулиб ўтирарди. Эҳтимол дилбар хаёллар олиб қочгандир уни. Қандай гўзал эди унинг шу топдаги ҳолати. Худди афсонавий маликалар сувга сирли тушини ҳикоя қилаётгандай. Уни анчагача кузатиб турдим. Субҳидамда шоира Нодирабегим мана шундай сувга тикилиб, тонг ғазалларини яратар экан. Нигора ҳам шоҳи сўзаналари учун ажиб нусхалар тасвирини ўйлаётган бўлса ажаб эмас.

Нигора мени кўрдию дил қаърида пинҳон сирини ошкор бўлишидан чўчигандай, сапчиб ўрнидан турди. Кўзларига тикилдим. Йўқ, у мен ўйлагандай ширин хаёлларга ошно эмас эди. Хумор кўзлари негадир ёшли.

— Азизим, сизга нима бўлди?

Нигора жавоб ўрнига бағримга отилди, ҳўнграб йиғлаб юборди...

У ўн йил давомида бутун меҳрини тўкиб, авайлаб, пок сақлаб келган рўзғоридан, эридан фарзанд туфайли умидини узиши керак эди. Нигора билан Наримон ака ўн йил давомида сену-менга боришмади. Фарзандсизлик дардини бир-биридан пинҳон тутишиб келди. Улар врачга ҳам қатнадилар. Умид деган сўз уларнинг дилини шуъла бўлиб ёритди. Лекин... Наримон ака ота-онасининг якка-ягона ўғли бўлганидан чол-кампир невараниг тирноғига зор эдилар. Наримон ака Нигорадай оқила ҳамроҳидан ажралишни балки ўйламасди ҳам. Лекин кексайган ота-она истаги, зурёт кўриш истаги устун чиқди унинг қалбида. Нигорага ҳам оғир. У денгиз тўлқинлари гирдобига тушиб қолган кишидай тўлғанар, лекин буни сездирмасликка тиришарди. Эрини бахтиёр кўриш унга ҳам бахт эди. Шунинг учун ҳам эрига эътироз билдирмади. Улар ажралишди.

Йиллар ўтди. Ҳамон Нигора билан учрашиб турамиз. Бу йиллар Нигоранинг дарёдай жўшқин, шалоладай тошқин қувноқ ҳаётида сезиларли излар қолдирди. У камгап, ўйчан, паришонхотир бўлиб қолди. Эрига бўлган муҳаббати, ҳаётга бўлган муҳаббатидан устун эканини сезардим. Лекин у бирор марта ҳам ўтган кунлардан сўз очмасди. Сўз очмаса ҳам, ҳар дақиқа, ҳар секундда эрини ўйлаётганини билиб турардим.

Бир куни ишдан кеч чиқдим. Автобус остановкасида турардим. Машинанинг устма-уст сигналидан чўчиб тушдим. Ёнгинамга келиб тўхтаган «Волга» машинаси ойнасидан Наримон ака қараб турарди.

— Ўтиринг, элтиб қўяман, — деди у.

Машинага ўтирдим. Мен уни зўрға-зўрға танидим. Ранглари сўлғин. Усти-боши кир, ғижимланган. Товба, одам ҳам шунчалар тез ўзгарар экан-а!

Анчагача сўзлашмай бордик.

— Турмушингиз қалай, — сўрадим ўнғайсизликни бузиб.

— Асти қўяверинг, — деди у ғамгин.

— Нега энди?

— Уйландим. Битта қизчалик ҳам бўлдик. Лекин турмушимда ҳаловат йўқ. Дунё кўзимга қоронғу. У менга фарзанд ҳадя этди-ю, бахтли, ширин турмуш ҳадя этолмади. Мени бир оғиз ширин сўз айтиб кутиб олгувчи йўқ. Ўзимга ўзим қарайман. Майли, бола боқиш осон эмас, деб овутаман ўзимни. Лекин ҳам бола боқиб, ҳам ишни қойил қилиб юрган аёлларимиз жуда кўп-у. Улар қандай қиларкин. Тил деганингиз бир қулоч.

— Чидайсизми шунга. Фарзандлик бўлганингиздан рози эмасмисиз. Мени бошингизга кўтариб юрсангиз арзийди. Ким эдингиз ўзи — номи-нишонсиз бир одам! — деб дашном беради...

Наримон ака бир зум жим қолди. Чуқур уҳ тортди. Кўз олдимдан Нигоранинг қўли билан жаннатта айланган ҳовли, гулзор ўта бошлади. Шубҳасиз, улар ҳам Наримон акадай қаровсиз қолиб, сўлгандир. Ариқча лабидаги райҳонларнинг муаттар атридан завққа тўлиб, қўшиқ куйлагувчи йўқ энди у ҳовлида. Ҳа, аёл қалби, аёл қўллари нималарга қодир. У ҳаёт ҳам беради, сўлдиради ҳам.

— Ўн йил умр қилиб, Нигора бирор марта юзимга тик қарамаган эди. У иш жойимга ҳам шикоят билан ҳеч келган эмас, — деб сўзида давом этди суҳбатдошим. Бу-чи... Боласини кўтариб олиб неча марта келиб кетди. Ойликларимни суриштирди. Ҳар бир босган қадамимни ҳисобга олади, унинг гапича, мен дунёда фақат шу икки киши — хотиним-у, қизим учун яшашим керак эмиш. Ёр-дўстлардан ажралдим. Наҳот биргина фарзанднинг туғилиши мен учун шунча кўнгилсизлик бўлса. Ҳамма оталар ҳам шундаймикин?

— Бекорчи юриш-туриш, меҳмондўстликни йиғиштиринг, қизингизга мол-дунё йиғинг. Қиз болага олти ёшдан сеп йиғса ортади, етти ёшдан йиғса етади, — дейди хотиним. Наҳот умрим мана шундай ғам-ҳасратда ўтса энди. Уйга боргим келмай қолди. Уйга борсам жанжалга тутиламан, ахир.

Гап билан бўлиб шаҳарнинг бутун кўчаларини айланиб чиқдик. Аста қуёш ҳам бота бошлади. Машинадан тушдим. Юрагимда бу одамга нисбатан ачиниш ҳисси пайдо бўлди. Лекин на чора. Буни ҳаёт дейдилар. Аёл қалбининг нозик торларини дағаллик билан чертиб, унинг иффатли севгисини менсимаган, уни бир умр изтиробу ҳижрон аламига гирифтор этган кишининг эҳтимол муносиб жазосидир бу. Ахир Нигора уни севарди-ку. Чинакам бахтли турмуш учун севгидан ҳам ўзга пайванд бўлиши мумкинми? Одамлар, ҳаммага ҳам насиб этавермайдиган ноёб севгининг қадрига етинг. Уни оёқ ости қилманг, камситманг, дегим келарди, унга. Ҳамроҳимнинг кўзларида ўкинч ёшларини кўрдим-у, жим қолдим.

— Нигора кечирармикин? — деди у аста титраб.

Эътибор ОХУНОВА.

ЛИРИК МИСРАЪЛАР

КУЗ

Кўкда булут айланиб қолди,
Япроқларда сўнар яшил қон.
Олтинланган мусаффо води
Ўриксорда сулирар хазон.
Куз савдоси... Офтоб ҳам
лобар.
Ёнғоқ қоқар дарахтда шамол.
Атиргуллар ғижим духоба,

Табиатда фикр ва хаёл,
Бу узумми, ёки бир баркаш
Марварид ё нурли каҳрабо.
Меваларинг мунча ҳам оташ
Бол қайнатган хешу ақрабо.
Олхўрими ёки шаҳло кўз,
Шафтолими ё пушти яноқ.
Куз васфига тополмайман сўз,
Мисраларим банди бесаноқ.

Далажоннинг кайфи бошқача,
Терим, терим... меҳнат, ҳаяжон.
Қуйилган чой, пишган ошгача
Совиб қолар, бўшмас Мамажон.
Кўкда булут айланиб қолди,
Япроқларда сўнар яшил қон.
Олтинланган пахтакор води —
Ўзбекистон кўтарар хирмон.

Султон АКБАРИЙ.

ОҚ ПАХТАМ

(ҚЎШИҚ)

Дилим каби оқ пахтам,
Кўнглимдай юмшоқ пахтам.
Қувнаб-қувнаб терай мен,
Қани кулиб боқ пахтам.
Эрта тонгда уйғондим,
Пахтазорга йўл олдим,
Меҳнатимга яраша —
Олтиндирсан, қувондим.
Оқ пахтам, оппоқ пахтам,
Кўнглимдай юмшоқ пахтам.
Гулдек кулибсан энди —
Сендан ясай тоғ пахтам.

Мирзаҳобил НОИПОВ.

ШОИР РАФИҚАСИГА

Гулдай нозик шоир юраги,
Чашма каби тиниқ, беғубор,
Дилда тошиб қанча тилаги,
Сени севиб атабдими ёр,
Ишончини оқла ҳамиша,
Ҳеч бермагил қалбига озор.
Шоир қалби мисоли шиша,
Шоир қалби — созланган
дутор...

Майли кўкдан мўраласин ой,
Майли бўлсин завқли субҳидам.
Бедорликда ёринг бўлса сой,
Сузгил унда мисоли елкан.
Пок вафонгни жойлаб қаламга
Қўлларига ол деб тут мудом,
Ҳар бир ёзган янги асарин,
Интизорла севиб кут мудом.

Ҳафиза ШАРОФХЎЖАЕВА.

ТОҒ ҚИЗИ

(ҚЎШИҚ)

Дўстлар, мени мафтун этди
Тоғ париваши,
Эс-ҳушимни олиб кетди
Кўз бирла қоши.
Кўнглимни тортқилайди
Ел эсиб гоҳи.
Юрагимга ўт қалайди
Ҳар бир нигоҳи.
Этмиш уни жуда гўзал
Тоғлар ҳавоси.
О, мен учун ўта гўзал
Шарму-ҳаёси.
Тоғда ойлар, йиллар бўйи
Қор эримайди.
Тоғларнинг бу моҳирўйи
Ҳеч сир бермайди.
Билолмадим, билолмадим
Мен юрагини.
Дўстлар, кўпдан севиб қолдим
Тоғ малагини.

Хайриддин САЛОҲ.

Шота Руставели кўчасида яна бир кўп қаватли бино фойдаланишга топширилди. Бинонинг пастки қаватига эса универсал магазин жойлашган. Суратда: бинонинг умумий кўриниши.

А. Абалян фотоси.

ОЙДИН СОБИРОВА НОМЛИ МАҲАЛЛА

Ўзбек совет ёзувчиси Ойдин Собирова ўзининг ҳаётий, юксак бадиий ҳикоялари ва бошқа асарлари билан китобхонлар қалбида абадий яшайди. У журналист, редактор сифатида ҳам ҳурматланади. Энг муҳими, янги ҳаёт, янги одам жарчиси бўлгани — коммунизм қурувчилари ёдидан сира ўчмайди. Талантли ёзувчининг мингларча китобхонларидан бўлган Октябрь район меҳнаткашлари яқинда унинг номини абадийлаштиришни сўраб ижрокомга мурожаат қилдилар. Октябрь район ижроия комитети «Дегрез», «Улуғбек» маҳалла аҳолисининг илтимосига кўра, «Октябрь» колхози территориясида ташкил топган янги маҳаллага Ойдин Собирова номини берди.

О. ҲАКИМОВ.

ХАТЛАРДАН САТРЛАР

● Таллинда онкология ва стоматология проблемаларига бағишланган илмий сессия бўлиб ўтди. Уч кун давом этган сессияда 50 дан ортик доклад тингланди. Илмий сессияда республикамизнинг бир группа олимларидан профессор Л. Е. Фролова, доцентлар М. В. Парадоксов, Н. Н. Мазалова, ассистентлар Э. Г. Бобилева, Г. П. Ионидис ва бошқалар қатнашдилар.

А. Ким.

● «Келес» совхозида дорихона қурилиб фойдаланишга топширилди. Ҳамма қулайликларга эга бўлган бу дорихона аҳолига намунали хизмат қилмоқда.

И. Рустамов.

АСАЛИДАН ҲАМ СУТИ СОЗ

Кейинги пайтларда асалари билан даволовчи махсус фан — апитерапия (грекча «апиде» — асалари ва «терапия» — даволаш) соҳасида катта муваффақиятларга эришилди. Тўғри, асаларининг фойдаси, асалининг жуда яхши шифобахш хусусиятлари азалдан маълум. Халқ медицинаси қадимдан турли касалликларни даволашда асални тавсия этиб келган. Ҳатто қадимги греклар уруш вақтида йўлда ҳалок бўлган жаҳонгашта Александр Македонскийнинг жасадини Македонич пойтахтига асалга солиб олиб келишган эди.

Кейинги йилларда асаларининг яна бир мўъжизаси маълум бўлиб қолди. Бу — асалари... сутидир. Олимлар унинг сутида қимматбаҳо шифобахш моддалар борлигини аниқладилар. Жумладан, унда 20 та ҳар хил аминокислота бор. Бу аминокислоталар киши организми учун жуда кераклидир. Шунингдек ари сути кўпгина витаминлар, шу жумладан B_{12} витаминига эга. Ари сути кишиларда модда алмашинувини яхшилаши, беморларнинг юрак фаолиятини тўғри йўлга қўйиши, иштаҳани ошириши, организмнинг касалликларга қаршилик кўрсата билиш хусусиятини кучайтириши аниқланди. Бу сут билан арилар она асалари личинкаларини боқишади.

...Рибний шаҳридаги Бутуниттифоқ асаларичилик илмий-текшириш институти яқиндан бошлаб Тошкентдан жўнатилган ноёб хомашёни ола бошлади. Бу — Бурчмулладаги 13-боғдорчилик совхози асаларичилари олган ари сути — апилагдир.

Маълумки, Бурчмулла ерлари тоғли жойлар ҳисобланади. Бунда ўсадиган гиёҳлар ва уларнинг гули бошқа жойларникидан фарқ қилади. Бу гиёҳлардан «бўса» олган ариларнинг асали ҳам кимёвий таркиби жиҳатидан бошқачадир. Мутахассислар бу ердаги аричилик хўжаликларида сифатли ари сути олиш мумкинлигини аниқладилар. Совхознинг омилкор агрономларидан ҳисобланган Самад Комилов Бутуниттифоқ асаларичилик институтига илмий командировкага бориб келди. Совхоз асаларичилардан бир группасини Грузияга тажриба ўрганиб келиш учун юборди.

Ўтган йили бурчмуллалик асаларичилар тажриба сифатида иш бошлаб икки килограмм 800 грамм апилаг олдилар. Бу йил эса ари сути олишнинг чинакам усталари етишиб чиқди. Мана, улардан бири сиз суратда кўриб турган Ғиёс Салоҳиддинов. У ўзига бириктирилган 175 яшик аридан 16,5 килограмм қимматбаҳо хомашё олди. У олти ойлик планни 2,5 ойдаёқ бажариб қўйди. Ўртоқ Салоҳиддиновга топширган ҳар бир килограмм апилаги учун совхоз 50 сўмдан пул берди.

— Арини «соғиш» жуда нозик иш, — дейди у биз билан суҳбатда. — Арининг бир кунлик личинкасини олиб махсус рамага қўйилади. Асаларилар бу личинкаларни боқа бошлайдилар. Шунда роса 72 соатдан кечикмай сут томчиларини олиб қолиш керак. Ари сути худди қаймоққа ўхшайди. У кейин махсус ишловдан ўтади ва Бутуниттифоқ илмий текшириш институтига юборилади.

Совхознинг Нозим Алимов, Неъматулла Мусаваров каби аричилари, Александра Петровская, Екатерина Чечурова сингари ёш лаборантлари янги касбни пухта ўзлаштириб олишди. Уларнинг куч-ғайрати билан совхоз бу йил 41 килограмм апилаг олди. Асаларичилик хўжаликка катта фойда келтирадиган бўлиб қолди. Чунки ҳар бир килограмм апилаг учун давлат совхозга 800 сўмдан ҳақ тўлайди.

Ҳозир совхоз асалари яшиклари Қибрайга олиб келинган. Бу ерда жониворлар қишлик овқатларини ғамлаб олишди. Демак келгуси йил иш яна яхши бўлади. Келаси йилги мўлжал эса катта. Асаларичилар ари сутини 80 килограммга етказишмоқчи.

С. МУСАЕВ,
Бурчмулла қишлоғи.

Илғор асаларичи Ғиёс Салоҳиддинов бу йил ҳаммадан кўп — 16 килограмм ари сути олди. Унинг қарамоғидаги ари яшиклари ҳозир Бурчмулладан Қибрайга кўчириб келинган. Бу ерда ҳашаротлар қишга етарли асал ғамлаб олдилар. Суратда: асаларичи ўртоқ Ғ. Салоҳиддинов.

М. Нуриддинов фотоси.

ФУТБОЛ
КУРАШ ҚИЗҒИН БЎЛДИ, ҲИСОБ ОЧИЛМАДИ

Ўтган жума куни Москвада мамлакат биринчилигида ёнма-ён келаётган икки коллектив «Спартак» ва «Пахтакор» учрашди. Москваликлар ҳисобида ҳам, тошкентликлар ҳисобида ҳам етти ғалаба, тўққиз дуранг, саккиз мағлубият бор эди. Тенг рақиблар мусобақаси худди кубок ўйинларидек кескин ўтди. Ҳар иккала команда ғалаба учун астойдил интилди. Ўйин давомида кучли ёмғир ёғди. Бу албатта футболчилар курашини анча оғирлаштирди. Лекин ҳисоб очилмади. Ҳужумчилар ҳар қанча ҳаракат қилишмасин, дарвозабонлар ўз «қалъа»ларини қатъий ҳимоя қилдилар.

«Пахтакор» ўйинни 0:0 ҳисобида дуранг қилиб, икки поғона юқорига — 10-ўринга кўтарилишга муваффақ бўлди. Шуниси қизиқки, ўзбек футболчилари ҳозиргача тўплаган 24 очконинг тенг ярмини Москва командаларидан олдилар.

Турнир жадвали қуйидагича:

Командалар	Ўйин	Тўплар	Очко
«Торпедо» М.	25	40—17	38
«Динамо» К.	24	41—17	36
«Динамо» Мн.	25	32—15	33
ЦСКА	24	27—16	28
«Зенит»	26	30—25	28
СКА Р.	26	30—26	28
«Динамо» М.	26	29—23	27
«Динамо» Тб.	24	25—22	25
«Спартак» М.	25	20—20	24
«Пахтакор»	25	24—30	24
«Кр. Советов»	24	31—28	23
«Черноморец»	26	32—35	23
«Локомотив» М.	27	37—43	23
«Нефтяник»	26	24—35	23
«Шахтер»	24	22—24	22
«Торпедо» Кт.	25	20—56	14
СКА Од.	26	15—51	9

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

1966 ЙИЛ УЧУН ГАЗЕТА ВА ЖУРНАЛЛАРГА ОБУНА ҚАБУЛ ҚИЛИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ га обуна бўлишни унутманг

ГАЗЕТАГА ОБУНА «СОЮЗПЕЧАТЬ» НИНГ ҲАММА БЎЛИМЛАРИДА, ПОЧТАЛЬОНЛАР, ФАБРИКА, ЗАВОДЛАР, ҚУРИЛИШЛАР, МУАССАСАЛАР, ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИ, ШУНИНГДЕК КОЛХОЗ ВА СОВХОЗЛАРДАГИ ЖАМОАТЧИ ВАКИЛЛАР ТОМОНИДАН ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

ОБУНА БАҲОСИ: 12 ОЙГА — 5 СЎМ 28 ТИЙИН, 6 ОЙГА — 2 СЎМ 64 ТИЙИН, 3 ОЙГА — 1 СЎМ 32 ТИЙИН.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

10 ОКТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 11.00 — **Вовка узоқ элларда** (болалар учун мультфильм), 11.25 — **Севастополлик ўқувчи қиз** (ҳужжатли фильм), 11.35 — **Кўк чашка** (телефильм).

Ўзбек тилида: 12.35 — **Концерт** (музика мактаби ўқувчилари ижросида), 13.15 — **Курашчи ва масхарабоз** (бадиий фильм).

Рус тилида: 17.00 — **Сеҳрли сўз ва Коля исмли бола** (болалар учун қўғирчоқ фильм), 17.40 — **Телевизион янгиликлар**, 17.55 — **Саргузаштлар ишқибози** (кинофильм), 18.15 — **Қиз қўшиғи** (телефильм), 18.40 — **Киножурнал ва Уч қават бахт** номли кинокомедия.

20.25 — ЭШИТТИРИШЛАР ПРОГРАММАСИ.

Ўзбек тилида: 20.30 — **Телевизион янгиликлар**, 20.45 — **Кинорежиссёр З. Собитов** («Санъат усталари циклидан»), 21.55 — **Сўнгги янгиликлар**, 22.05 — **Лутфий лирикаси**.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 дан — **Олмаота телестудияси эшиттиришлари**.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 10/X да кундуз **Мирандолина**, кечқурун **Фауст**, 11/X да **Мирандолина**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 10/X да кундуз **Қутлуғ қон**, кечқурун **Қотил**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Грузин цирки артистларининг гастроли**.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Кул ва олмос — «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «ИСКРА» (эрталаб соат 9 яримдан кундуз 12 гача).

Неаполнинг тўрт куни — «МОСКВА» (эрталаб соат 10, кундуз 12, 4 ва кеч 8 да).

Шайтон ва 10 насиҳат (1 ва 2-серия) САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

«Ы» операцияси ва Шурикнинг бошқа саргузаштлари «МОСКВА» (кундуз соат 2, кеч 6 ва 10 да).

Узоқ юлдуз нури — «ИСКРА» (кундуз соат 12 дан).

Тарзаннинг ўлими — НАВОИЙ номли (кундуз соат 5 да ўзбек тилида).

Чўртанбалиқ амри билан — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 да).

Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитети область маданият бошқармаси бошлиғининг ўринбосари К. Б. Коньковга онаси **Наталья Сергеевна КОНЬКОВАНИНГ** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдирадилар.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
10 октябрда
ХОРАЗМ АНСАМБЛИНИНГ
КОНЦЕРТИ

Солистлардан **Гулчеҳра Исмоилова, Жуманиёз Собиров, Шариф Султонов, Отабой Ҳасанов, Раъно Жуманиёзова, Отаназар Абдалниёзов, Матназар Ниёзимбетов, Ражаб Исмоилов** ва бошқалар қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 11675. Индекс 64969. Нашр. № 1866.